Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

47 йил чиқиши
№193 (13.149).
19 АВГУСТ 1965 йил
ПАЙШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

«Зангори кема»-лар шай бўлсин!

●

Ҳосилга ҳосил қўшиш зарбдор ойлиги давом этмоқда

●

Конгодан келган меҳмонлар Ватанимиз пойтахтида

Фото лавҳалар

ЮҚОРИДАГИ суратдаги қиз «Кегайли» совхозининг 1-бўлимидаги комплекс-механизациялаштирилган звено бошлиғи механизатор Убайда Самандаровадир. Звено бошлиғи барча майдонлардаги ҳосилни машинада териб олмоқчи.

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Охунбобоев номли колхоз далаларида мўл пахта ҳосили етиштирилмоқда. Бу, пахтакор деҳқонларнинг, жумладан, миришкор сувчиларнинг ҳам фидокорона меҳнатлари самарасидир. Эли Тўхтаев, Абдуқодир Абдуллаев сингари тадбирли деҳқонлар ана шундай моҳир сувчилар жумласига кирадилар. Улар ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлигида айниқса самарали меҳнат қилаётирлар, смена топшириқларини ошириб адо этаётирлар. Пастдаги суратда колхознинг бош агрономи Э. Исхоқов (ўнгда) ва миришкор сувчилар Э. Тўхтаев ҳамда А. Абдуллаев ўртоқлар.

Р. Саидов ва Қ. Розиқов фотолари, (ЎзТАГ фотохроникаси).

МОСКВАДА ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

Пойтахт меҳнаткашлари ва Москва гарнизони жангчилари вакилларининг 17 августда ўтказилган тантанали йиғилиши СССР Ҳаво Флоти кунига бағишланди.

Йиғилишни КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари В. И. Туровцев очди.

Ҳарбий Ҳаво кучлари бош қўмондонининг биринчи ўринбосари авиация маршали С. И. Руденко ўз нутқида совет авиаторларининг жанговар йўли ҳақида, мамлакатнинг қудратли Ҳарбий-Ҳаво кучлари тўғрисида гапирди. (ТАСС).

ПАХТАКОРЛАРНИНГ МУҚАДДАС БУРЧИ

«Совет Ўзбекистони»нинг кечаги сонида бир группа илғор пахтакорларнинг республикадаги барча пахтакорларга қарата «Ватан олдидаги муқаддас бурчимиз» деган очиқ хати босилиб чиқди. Бу хатдаги сўзларнинг ҳар бири совет пахтачилигини улуғлаш рамзидан иборатдир. У самимий, жўшқин ҳис билан юракдан отилиб чиққан иборалар билан тўлиб-тошгандир.

... Деҳқонларнинг эҳтиёжлари тўғрисидаги, пахтачиликнинг янада равнақ топиши ҳақидаги буюк ғамхўрлик учун партияга, ҳукуматга чексиз миннатдорчилигимизни фақат сўз билан ифода этиш кифоя қилармиди. Туйғуларимизнинг, миннатдорчилигимизнинг энг яхши ифодаси — Ватан йўлида, КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини тезроқ бажариш йўлида, баракали хирмон кўтариш йўлида фидокорона меҳнат қилишдир.

Бу ибораларда жуда чуқур маъно бор. Пахтакорларимиз олдида ўзининг шарафли касбини ҳамма вақт улуғлаш, партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрлигига жавобан фидокорона меҳнат қилишдан ҳам кўра муҳимроқ вазифа йўқдир.

Республикамиз пахтакорлари сув ниҳоятда танқис бўлган, мисли йўқ даражада оғир келган бу йилги машаққатларни мардонавор енгдилар. Экинларни суғориш учун ҳамма имкониятлардан фойдаландилар, неча минглаб насослар ўрнатилди. Сувдан навбатлаб фойдаланишнинг энг яхши намуналари ишга солинди. Натижада пахта далаларимизда мўлжалдаги ҳосил қўлга киритилди. Уни кўриб кўзлар қувонмоқда, қаҳрамонларни шон-шарафга буркаган ажойиб меҳнатни, ватанпарварлик ҳаракатларини ҳар қанча мадҳ этсак озлик қилади.

Пахтакорларимизни шунчалик меҳнат қаҳрамонлиги кўрсатишга ундаган нарса нима? Бу шуки, пахтакорларимиз умумхалқ ишига хизмат қилишдан, партия ва давлат топширган шарафли вазифани астойдил бажаришдан ўзларининг моддий манфаатдорликларини яна ҳам ёрқинроқ англаётганликларидир. Пахтанинг харид нархини ошириш тўғрисидаги жонажон ҳукуматимиз қарори ҳар бир пахтакорни ижодий меҳнат қилишга ундади. Пахта етиштиришдан ўзининг моддий манфаатдорлигини очиқ-равшан кўриб турган пахтакор ҳар қандай қийинчиликни писанд қилмай олға интилди. СССР Министрлар Советининг пахта етиштириб, давлатга сотишни кўпайтиришдан колхоз ва совхозларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш тўғрисида қабул қилган қарори партия ва ҳукуматимизнинг пахтакорлар тўғрисида қилаётган бениҳоя ғамхўрлигининг янги буюк ифодаси бўлди. **Бу ажойиб қарор колхоз қишлоқлари ва совхоз посёлкаларида, ҳар қайси бригадада, ҳар бир пахтакорнинг оиласида зўр шоду-хуррамлик билан кутиб олинди. Пахтанинг ялпи ҳосилини кўпайтириш, юқори сифатли пахта етиштириш ғамини ейдиган хўжаликларнинг ҳаммаси қўшимча даромадга эга бўлади.**

Пахтакорларимиз ўз ишларидан ғоят мамнун бўлган, ўзларига кўрсатилаётган меҳрибонликдан севинчга тўлиб-тошган ҳолда йиғим-терим даврига кириб боряптилар. Уларнинг йил бўйи пешана тери тўкиб, катта қийинчиликларни енгиш эвазига етиштирилган ҳосилни зўр уюшқоқлик билан йиғиштириб олишларига катта ишонч бор. Илғор хўжаликлар терим машиналарини ҳозирданоқ шайлаб қўйиб, дефолиацияга тайёргарлик кўрмоқдалар. Машинанинг афзаллигини яхши англаган хўжаликлар механик-ҳайдовчи кадрларни етарли ўқитиб, тайёрлаб, машиналарни икки сменада тўхтовсиз ишлатишни кўзда тутмоқдалар.

Жанубий районларда эрта-индин теримга тушилади. Ҳадемай ҳамма ерда оммавий терим бошланади. Йиғим-терим энг масъулиятли, мураккаб ишдир. Ишнинг кўзини билган, отни барвақт қамчилаган киши ҳамма вақт ғалабани қўлга киритади. Лекин сергак, серғайрат бўлиш, ҳар бир соат, минутнинг қадрига етиш талаб қилинади. Терим даври ялқовликни ёқтирмайди, вақтни андак беҳуда ўтказган кишилар панд ейди. **Агар сен ҳақиқий жонкуяр пахтакор бўлсанг, ҳаво айнийдиган кезларгача бир чигит пахтани ҳам чаноғида қолдирма.**

Шу кеча-кундузда пахтакорларимиз, механизаторларимиз, хўжаликларнинг раҳбарлари ўзларига бундай саволни беришлари керак: теримга қандай тайёргарлик кўряпмиз, агрегатлар, тирков машиналари тахтми, йўллар, кўприкларнинг шикаст-рехти тузатилганми, терим бошланганда нима қўлни ушлайди?

Бу масалалар барчанинг диққат марказида турмоғи лозим. Йиғим-терим даврида керак бўладиган энг «кичик» нарсани ҳам эсдан чиқармаслик, шу «кичик» нарса катта ишга путур етказишини чуқур англаш керак.

Одамга ғамхўрлик — ишнинг бошидир. Йиғим-теримнинг муваффақиятини одамлар ҳал қилади. Улар тўғрисида доим ўйлаш зарур. Дала шийпонлари пахтакорларнинг чинакам ҳордиқ чиқарадиган жойига айлансин. Мазали иссиқ овқатлар пишириш, оммавий-сиёсий, маданий-маиший хизматни яхшилаш — пахтакорлар, механизаторларни янги-янги зафарларга чорлашда энг зарур воситадир. Теримда хотин-қизлар катта куч. Улар ҳақида меҳрибонлик қилайлик. Болали аёллар азиз фарзандларини намунали боғча ва яслиларга хотиржам топшириб, ташвишсиз, ҳадиксиз ишласинлар.

Бу йил 1 миллион тонна пахта машинада терилади. Пахта теримидек сермеҳнат ишни машиналар гарданига юклашда бу йил катта бурилиш йили бўлади. Далаларда 20 мингдан кўпроқ машина ишлайди. Бу жуда катта куч. Агар ҳамма ерда машиналар икки сменада ишлаб турса, мажбуриятдагидан анча кўп ҳосилни бункерлардан тўкиш мумкин. Гап машина теримига ҳар тарафлама пухта шайланишда қолган. Тез кун ичида ҳамма терим агрегати сифатли ремонт қилиниши, ҳар бир хўжаликда икки сменада ишлайдиган механик-ҳайдовчи кадрлар бўлишига эришилиши, дефолиация вақтида, сифатли ўтказилиши лозим.

Пахта — ўзбек халқининг ифтихори, унинг барча қардош халқлар олдидаги интернационал бурчидир. Пахта — Ватанимизга ҳар қачонгидан ҳам зарур эканини, пахта Советлар Ватанимиз ва бутун социалистик ҳамдўстликнинг бойлигига бойлик, қудратига-қудрат қўшишини чуқур англаб турибмиз.

Мамлакат биздан 3 миллион 650 минг тонна пахта кутади. Буни Ватан хазинасига тўкадиган азамат пахтакорлар, йиғим-теримга пухта шайланингиз. Барча тайёргарлик ишларини намунали ўтказиш, йиғим-теримга уюшқоқлик билан киришиш, терим даврида ҳам ҳосил етиштириш давридаги сингари ғайрат, сабот-матонат билан ишлаш, қаҳрамонлик намунасини кўрсатишда — зўр ишонч билан кўз тикиб турган улкан ғалабамизни қўлга киритишда бизга мададкор бўлғусидир.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕЙДИ

НЕГА ИМИЛЛАЙСИЗ?

АНДИЖОН ОБЛАСТИДА МАШИНА ТЕРИМИГА ТАЙЁРГАРЛИК СУСТ

Андижон деҳқонлари бу йил 115 минг гектар майдондаги пахтани «зангори кема»ларда териб олишга аҳд қилишган. Ҳа, тайёрланадиган «оқ олтин»нинг 193 минг тоннаси бункерлардан тележкаларга тўкилади. Бу, бултургига қараганда 40 минг тонна кўп.

Ҳозир ана шу мақсадга эришиш учун қандай кураш кетяпти, терим агрегатларини мавсумга тайёрлаш қай аҳволда? Бу иш Бўз, Москва, Андижон районларида бирмунча яхши йўлга қўйилган. Умуман область бўйича олганда пахтани машинада теришга дуруст тайёргарлик кўрилмаётир. Зиммага олинган юксак мажбуриятни шараф билан бажариш учун колхоз ва совхоз далаларида 3136 та «пўлат от» жавлон уриши керак. Шулардан 10 августга қадар 1067 таси ремонтдан чиққани йўқ. 2009 та кўсак чувиш машинасидан 1000 таси тайёр бўлди. Мавжуд кўсак терадиган машиналар ремонти ҳам суст. Пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган 4980 та трактор прицепидан 1792 таси мавсумга тахт эмас. «ПУ-0,5» маркали универсал пахта юклагичларнинг 79,8 проценти ремонтдан чиқди. Машъал областда йиғим-терим кампаниясига тайёргарликнинг бунчалик суст бораётганига сабаб нима? Сабаб шуки, «Узсельхозтехника» область ва район бирлашмаларида ҳамда уларга қарашли устахоналарда ремонтчилар имиллаб иш қилишяпти. Уларга қулай шароит яратиб берилмаган. Иш устидан контроллик бўш, талабчанлик йўқ.

Янгиқўрғон райони бултур пахтани машинада териш йиллик планини 88 процент бажарган эди. Бошқача қилиб айтганда, пландаги 9810 тонна ўрнига 8663 тонна пахта машинада терилганди. Район раҳбарлари ўтган йилнинг аччиқ сабоғидан тегишли хулоса чиқариб олмаётирлар. 167 терим машинасидан 92 таси ремонт қилинганлиги, қатор хўжаликларда карталар машина теримига ҳали ҳам ажратилмаганлиги, айрим карталарда ғўзани ўт босиб кетганлиги фикримизнинг исботидир. «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси Шарифжон Абдураззоқов ўзининг ташкилотчилик бурчини яхши ўтамаяпти.

Наманганликлар бултур етиштирилган ялпи ҳосилнинг фақат 12 процентини машина билан териб, йиллик планни 80 процент бажарган эдилар. Улар шу йилнинг март ойида бўлиб ўтган қишлоқ хўжалик ходимларининг область кенгашида «8200 гектар майдондаги ҳосил машина теримига ажратилади, дефолиация энг яхши муддатларда ўтказилади. Камида 13500 тонна пахта машинада териб олинади», деб ваъда берганлар.

Афтидан, наманганликлар бу йил ҳам ваъдаларининг устидан чиқмайдиганга ўхшайдилар. «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси Николай Павлович Цойнинг айтишича, 120 та терим агрегатидан 79 таси ремонтдан чиқибди.

— Сентябргача ҳали вақт кўп. Қолганларини ҳам мавсумга тахт қилиб қўйишга бемалол улгурамиз, — дейди у.

Бепарволик ҳам эви билан-да, ўртоқ Цой. Бу аҳволда кузакда яна бармоқ тишлаб қолишларингиз мумкин. «Узсельхозтехника» Избоскан район бирлашмасининг бошқарувчиси Ҳабибулла Умарбоев ҳам ўз бурчини ўташда пассивлик кўрсатяпти. Бирлашма устахоналарига келтирилган машиналардан 171 таси ҳалигача ремонт қилинмаган.

Шу кунларда «Узсельхозтехника» Ленин район бирлашмасининг устахонасига кирган киши турнақатор терим машиналарини кўради. Улар орасида «Коммунизм» колхозининг 5 та терим агрегати турибди. Қизиғи шуки, колхоз бу машиналарни апрель ойидаёқ ремонт қилиш учун устахонага келтириб берган. Аммо ҳанузгача ремонт қилингани йўқ. Устахонага шу йилнинг май ойида Карл Маркс номли колхоздан 7 та, «Социализм» колхозидан 4 та машина келтирилган. Афсуски, бу агрегатлар ремонти асоссиз равишда чўзиб юборилпяти.

— Районимиздаги 224 та терим машинасидан 78 таси ремонт қилинган эмас, — дейди «Узсельхозтехника» Ленин район бирлашмасининг бошқарувчиси Михаил Иванович Гаев, — ремонтдан чиққан машиналарнинг бирортасида ҳам аккумулятор йўқ. Бунингсиз машиналар юрмаслиги ҳаммага аён. Ремонт ишларини сентябрь ойига қадар тугаллаш ниятидамиз. Лекин бунга эришмоқ амри маҳол бўлиб турибди. 4 мингта чўтка, 60 та реле регулятор, 300 та аккумулятор, 60 дона 12 вольтли динамо сув билан ҳаводек зарур. Бу ҳақда «Узсельхозтехника» область бирлашмаси раҳбарларига (раиси ўртоқ Николай Денисович Лапшин) бир неча бор мурожаат қилдик. Ҳозирча қуруқ ваъдадан бошқа ҳеч нарсага эга бўлолмаяпмиз.

«Савай» совхози машина теримини ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказишда бутун республикамизга донг таратган. Область раҳбарлари ҳам, деҳқонлари ҳам савайликлар бу йил ана шу муваффақиятлар ёнига янги муваффақиятлар қўшадилар, деган умидда. Афсуски, иш кишилар умид боғлаган даражада эмас. Терим агрегатларини мавсумга тайёрлаш мутлақо талабга жавоб бермайди. Мавжуд машиналарнинг кўпи запас қисмлар йўқлиги туфайли ремонт қилинмай турибди.

Терим машиналаридан унумли фойдаланиш кўп жиҳатдан далани ва агрегатларни пухта тайёрлашга, механик-ҳайдовчиларнинг малакасини оширишга боғлиқ. Машина теримига серҳосил участкаларни ажратиш ва бу ерларда ҳосилни барвақт очилтириш керак. Бунда бегона ўтларни йўқотиш муҳим ўрин тутади. Избоскан районидаги «Партия XX съезди», «Комсомол» колхозларида механик-ҳайдовчилар қайси машинада, қайси участкаларда пахта теришини билмайдилар. «Правда» колхозида ҳосили машинада териладиган майдонларга кўрсаткич тахтачалар қўйилмаган. Бу, якка-ягона факт эмас. Бошқа кўпгина хўжаликларда ҳам қайси дала машинага ажратилганини билиб бўлмайди.

Бултур баъзи колхоз ва совхозларда механик-ҳайдовчилар етишмаслиги туфайли машиналарнинг қувватидан максимал даражада фойдаланилмаган ва бирмунча қийинчиликларга дуч келинган эди. Бу йил бултурги қийинчиликлар ҳисобга олиниб, ҳар бир машинага иккитадан механик-ҳайдовчи тайёрлашга қарор қилинган.

Бироқ, кўпчилик район партия, совет ва хўжалик ташкилотлари, «Узсельхозтехника» бирлашмаларининг раҳбарлари кадрлар тайёрлаш масаласига панжа орасидан қараб, қўпол хатога йўл қўймоқдалар. Планга мувофиқ областда 6712 та механик-ҳайдовчи бўлиши керак. Ҳозиргача 3134 та механизатор тайёрланди, холос. Андижон, Қўрғонтепа, Избоскан, Наманган районларида қисқа муддатли курсларда механик-ҳайдовчилар тайёрлаш кўнгилдагидек ташкил этилмаган.

Ҳамма колхоз ва совхозларда ҳосили машинада териладиган участкаларни қайта текширишдан ўтказиш, далаларни ўтдан тозалаш, терим агрегатлари, кўсак чувиш машиналари ва транспорт воситалари ремонтини тезлатиш, химикатларни тайёрлаб қўйиш, механик-ҳайдовчиларни танлаш ва уларнинг малакасини ошириш чораларини кўриш зарур. Август — машина теримига тайёргарлик кўришда зарбдор ой. Буни унутмаслик керак.

К. ЙЎЛДОШЕВ, И. ЮСУПОВ,
«Коммунист» ва «Ленин йўли» газеталарининг ходимлари,
А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПАХТА — ЎЗБЕК ХАЛҚИНИНГ ИФТИХОРИ, УНИНГ БАРЧА ҚАРДОШ ХАЛҚЛАР ОЛДИДАГИ ИНТЕРНАЦИОНАЛ БУРЧИДИР. ПАХТА — ВАТАНИМИЗГА ҲАР ҚАЧОНГИДАН ҲАМ ЗАРУР ЭКАНИНИ, ПАХТА СОВЕТЛАР ВАТАНИМИЗ ВА БУТУН СОЦИАЛИСТИК ҲАМДЎСТЛИКНИНГ БОЙЛИГИГА БОЙЛИК, ҚУДРАТИГА ҚУДРАТ ҚЎШИШИНИ ЧУҚУР АНГЛАБ ТУРИБМИЗ. БИНОБАРИН, БИЗ ПАХТАНИНГ БИР ГРАММИНИ ҲАМ ҚЎЛДАН БОЙ БЕРМАСЛИГИМИЗ ШАРТ.

(ЎЗБЕКИСТОННИНГ БАРЧА ПАХТАКОРЛАРИГА ОЧИҚ ХАТДАН).

Пахта далаларида

ИШТИХОН. 2360 гектар майдонда пахта етиштираётган «Халқобод» колхози аъзолари ҳосилга ҳосил қўшиш ойлигида ғоятда самарали меҳнат қилаётирлар. Бешинчи парваришдан чиқарилаётган барча майдонлардаги ғўзаларда ўн-ўн бештадан тўқ кўсак бор. Азамат пахтакорлар ғўза парваришини биринчи сентябргача давом эттиришмоқчи.

Э. Хожиқурбонов.

●

БАҒДОД. «Победа» колхозида бу йил катта-катта майдонлардаги ҳосилни машиналар ёрдамида териб олишга ҳозирлик кўрилаётир. Шу мақсадда хўжаликда терим агрегатлари ремонтига алоҳида эътибор берилмоқда. Бешта «ХВС-1,2» ва учта «ХТ-1,2» терим агрегати ишга шай қилиб қўйилди.

Ж. Болтабоев.

●

ЯНГИҚЎРҒОН. Гектаридан 34 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш ниятида самарали меҳнат қилаётган Жданов номли колхоз пахтакорлари йиғим-терим билан боғлиқ бўлган тадбирларни муваффақиятли амалга ошираётирлар. Хўжаликда барча транспорт воситалари ва 7 та пахта териш машинаси ремонтдан чиқарилди.

Д. Дўсматов.

ҲОСИЛГА ҲОСИЛ ҚЎШЯПМИЗ

Бу йилги улкан хирмон учун кураш зафарли 1964 йилнинг кеч кузидан бошланган эди. Ушандан бери баракали меҳнат қиляпмиз — кунларни тунга улаб ер ҳайдадик, яхоб бердик, маҳаллий ўғит чиқардик. Она-Ватан омборига мўл-кўл «оқ олтин» тўкиш иштиёқида қилаётган меҳнатимиз ўз самарасини кўрсатаётир.

Ҳозир ҳосилга ҳосил қўшиш даври. Шу ғанимат кунларнинг ҳар бир соатидан унумли фойдаланган деҳқон ҳосилга ҳосил қўша олади. Ғўзасининг бўйи ва кўкига маҳлиё бўлиб, парваришни бўшаштирган, бепарволикка йўл қўйганлар эса талайгина ҳосилни қўлдан бой бериб қўяди. Бу кўп йиллик тажрибада тасдиқланган ҳақиқатдир.

Биз ана шуни ёдда тутиб иш кўраётирмиз. Бригадамиз аъзолари 160 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 22 ўрнига 30 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Бу сувга танқис Қарши шароитида яхши кўрсаткич. Мажбуриятни бажариш биздан илғор агротехника қоидаларига кўра ишлашни, бутун куч ва имкониятларни ишга солишни талаб этади. Бригадамиз аъзолари буни яхши ҳис қиладилар.

Шуни айтиб ўтиш керакки, биз мўлжалдагича ҳосил тўплашга эришдик. Ғўзани маҳаллий ва минерал ўғитлар билан меъёрида озиқлантириш, парваришни вақтида ва сифатли ўтказиш бу борада муҳим омил бўлди. Ҳозир ҳар гектар ерда ўртача 75 минг тупдан кўчат, ҳар туп ғўзада 12-14 тадан тўқ кўсак бор.

Чеканка ва қўшимча озиқлантиришни ҳам тугатдик. Ҳозир ғўзаси пастроқ деб ҳисобланган майдонлардаги ғўзалар «шарбат»га қондирилаётир.

Биз баъзилардек, «ғўзамиз ўсиб кетди, шохлари чирмашиб кетади, кўсаги тўкилади» деган баҳоналарни рўкач қилиб ғўза парваришини тўхтатиб қўйганимиз йўқ. Уч трактор ва 4 от культиватори бирор кун ҳам тинмай ишлатилмоқда. У. Тиркашев, З. Фармонов сингари моҳир механизаторларимиз ўз универсаллари олдига тўсиқлар ўрнатиб, культивацияни давом эттираётирлар.

25 августда теримни бошлаш ниятидамиз. Ана шу қизғин кунларга ҳозирлик кўряпмиз. 35 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан хирмон кўтаришга, ҳосилнинг асосий қисмини машинада териб олишга аҳд қилган тюпкочи звеномиз ўртоқ У. Тиркашев ўз терим машинасини ишга шайлаб қўйган. Бригадамиз территориясидаги йўл ва кўприклар тартибге келтирилди. Транспорт воситалари ишга шайлаб қўйилди.

Бригадамизнинг хўжалик хисобига ўтиши ишимизнинг ўнгидан келишига сабаб бўлаётир. Эндиликда сувчи, механизатор ва оддий колхозчиларимизга прогрессив усулда ҳақ тўланяпти. Кишиларимизнинг руҳи баланд, улкан марраларни кўзлаб меҳнат қилаётирлар.

Бир группа илғор пахтакорларнинг Мурожаатига амалий иш билан жавоб бераётган бригадамиз меҳнат аҳли Улуғ Октябрь байрамига қадар Ватан омборига 480 тонна «оқ олтин» тўкиб, мажбуриятни ҳам шараф билан бажармоқчи.

Э. ШОДМОНОВ,
Қарши районидаги «Коммунизм» колхозининг бригада бошлиғи.

ХУШ КЕЛИБСИЗ, АЗИЗ МЕҲМОНЛАР

Конго Республикасининг (Браззавиль) президенти, Миллий революцион ҳаракат партиясининг бош секретари Альфонс Массамба — Деба СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукуматининг таклифига биноан, расмий визит билан 17 августда Москвага келди.

Ҳар икки мамлакат давлат байроқлари билан безатилган 2-Внуково аэропортида ҳурматли меҳмонни КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг раиси Г. И. Воронов, СССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари М. Холов, СССР Министрлари ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Фахрий қоровул саф тортиб турди, Конго Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилди, тўплардан 21 марта ўқ узиб, миллатлар салюти берилди.

* * *

Конго Республикаси (Браззавиль) президенти, Миллий революцион ҳаракат партиясининг бош секретари Альфонс Массамба — Деба 17 августда Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян ҳузурида бўлди.

Президент Массамба—Деба билан бирга Миллий революцион ҳаракат партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Илэр Муналат, ички ишлар министри Шарль Ганао, молия министри Эдуард Эбука—Бабакас, Миллий революцион ҳаракат партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси Жозеф Миакканда ва бошқалар ҳам бўлишди.

Совет томонидан СССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари М. Холов, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико ва бошқалар ҳозир бўлдилар.

Учрашув вақтида А. И. Микоян ва Массамба — Деба ўртасида самимий дўстона суҳбат бўлди.

* * *

СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати 17 августда Катта Кремль саройида Конго Республикаси (Браззавиль) президенти, Миллий революцион ҳаракат партиясининг бош секретари Альфонс Массамба — Деба шарафига зиёфат бердилар. Зиёфатда президент билан бирга келган Конгонинг таниқли давлат ва партия арбоблари ҳозир бўлишди.

Зиёфатда Совет томонидан Г. И. Воронов, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов ва бошқа ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

А. И. Микоян ва А. Массамба — Деба нутқ сўзладилар.

Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

ЖАНГОВАР ВА ТАЪСИРЛИ

Партиямиз XXII съезди белгилаб берган вазифаларни амалга оширишда партия пропагандасининг муҳим турларидан бири — кўргазмали агитациянинг кучи беҳисоб каттадир. Шунинг учун ҳам биз кўргазмали агитацияни ҳаёт билан боғланган, хўжаликлар олдига қўйилган конкрет вазифаларнинг бажарилишига ёрдам берадиган бўлишига жиддий эътибор бермоқдамиз.

Шаҳар, район партия комитетлари завод, фабрикаларда, колхозлар, совхозлардаги партия ташкилотларига кўргазмали агитациянинг жонли, ҳозирги куннинг актуал вазифаларини ўзида акс эттирадиган, жозибадор бўлишида яқиндан ёрдам бермоқдалар. Чунончи, Когон, Ғиждувон, Бухоро район партия комитетлари, Ўзбекистон ССР Автомобиль ва тош йўллар министрлигининг «Зарафшон» йўл қурилиш участкаси, область йўл қурилиш ташкилотлари коммунистларининг ташаббуси билан катта йўл ёқалари, сайргоҳ жойлар, дам олиш майдонлари атрофига намунали панно ва шитлар ўрнатилиб, уларга областимиз экономикаси ҳамда маданий бойликларини акс эттирувчи рақамлар, таъсирчан сўзлар ёзилган. «Областимиз она-Ватанга 310 минг тонна «оқ олтин» топширади», «Аму — Бухоро канали — умумхалқ қурилиши!», «Бухоро гази — Ватанимиз фахри!» деган лавҳалар кўзга ташланиб туради.

Кўргазмали агитацияни намунали йўлга қўйишда Когон, Бухоро шаҳар партия комитетларининг ташаббуси диққатга сазовордир.

Бухородаги «ВЛКСМ XX йиллиги», «Партия XVI съезди» тикувчилик фабрикалари, мотор-ремонт заводи, қоракўл заводи, пахта тозалаш заводи территорияларидаги стендларда партиямиз XXII съездидан кейин мамлакатимизда юз берган ўзгаришлар, корхоналарда меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш соҳасида эришилган ютуқлар чиройли плакат ва схемалар билан акс эттирилган. Мазкур корхоналарда коммунистик меҳнат бригадалари, зарбдорларининг ташаббусини кенг ёйиш мақсадида «Меҳнат шуҳрати» китоби, «Ҳурмат тахтаси» ташкил этилган. Илғорларнинг портретлари, зарбдорларнинг иш процессини ифодаловчи фотосуратлар қизил бурчакларда, парк, хиёбонларда намойиш қилинмоқда.

Партия комитетининг ташаббуси билан шаҳарга кираверишда «Хуш келибсиз, Бухорога!» деган чақириқ ёнига катта панно ўрнатилиб, унга область етказиб берадиган маҳсулотлар: табиий газ, нефть, пахта, қоракўл тери, зардўзилар ва бошқа бойликларимизнинг сурати чизилган. Шаҳардаги энг йирик панноларнинг бирида Бухоро — Урал газопроводининг схемаси акс эттирилган. Бу улкан газопровод кўргазмасида рус, ўзбек ва бошқа қардош халқлар ўртасидаги дўстлик ўз ифодасини топган.

Кўргазмали агитация материаллари Когон вагон депосида ҳам жонли ва бевосита ишлаб чиқариш билан боғлиқ ҳолда олиб бориляпти. Депо территориясида бўлсангиз ҳар бир участка ва бригаданинг «Биз коммунистчасига яшаймиз», «Брак маҳсулотга йўл йўқ», «Бизнинг бригадада ҳамма ўқийди» деган жанговар шиорни кўрасиз. Когон вагон депосининг коммунистлари ишлаб чиқаришда, турмуш маданияти учун курашда барчага ўрнак бўлмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларини оғишмай амалга ошираётган қишлоқ меҳнаткашлари ўртасида кўргазмали агитациянинг роли айниқса каттадир. Кўргазмали агитацияни ҳаётий мисоллар билан бойитишда Томди, Ромитан, Ғиждувон район партия комитетлари яхши ишлар қилишмоқда. Чунончи, Томди районидаги барча колхоз ва совхозларда илғор чўпонлар — Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, ишлаб чиқариш илғорларининг фотосуратлари «Булардан ўрнак олинг», «Районимиз машъаллари» деган ҳурмат тахталарига қўйилган. Бу хилдаги кўргазмали агитация кишиларимизни меҳнатда ташаббускор, ижодкор бўлишга руҳлантираётир. Ромитан районидаги Свердлов номли, «Ўзбекистон» колхозлари, «Ромитан» совхозида, Ғиждувон районидаги Энгельс номли, «Зарафшон», «Гулистон», Вобкент районидаги «Ленинобод», «1 Май» ва «Ленинград», «Шофиркон». Бухоро районларидаги Оҳунбобоев номли ва «Янги турмуш» колхозларининг дала шийпонларида ҳаётий фактларга бой кўргазмали агитациядан кенг фойдаланилмоқда.

Ғиждувон районидаги «Зарафшон» колхозининг дала шийпонлари, йўл бўйларига ўрнатилган тахтачалардаги рақамлардан хўжалик деҳқонларининг бу йилги марраларини билиб олиш мумкин. Колхоздаги ҳар бир шиор, плакат ёки «Молния» варақаси барча бригада, звеноларнинг конкрет шароити ҳамда имкониятларини ўзида акс эттиради.

110 гектар ернинг ҳар гектаридан 45 центнердан «оқ олтин» ундиришга аҳд қилиб, барча майдонларда мўл ҳосил тўплаётган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳайдар Жўраев бошлиқ бригадада оммавий-сиёсий ишлар бригада пахтакорлари олдига қўйилган вазифаларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашга қаратилган. Дала шийпонида илғорлар тажрибасини кўрсатувчи плакатлар, «Мўл ҳосил учун» деворий газетаси, бригада деҳқонларининг сўнгги беш йил ичида эришган муваффақиятларини акс эттирувчи кўргазмали жадвал ва бошқа материаллар бор.

Умуман областимиз колхоз, совхозларидаги мавжуд бир мингдан ортиқ дала шийпонлари намунали безатилган. Уларда кундалик газета ва журналлар, ҳар хил плакатлар, шиорлар, стендлар, «Жанговар варақа»лар мазкур колхоз, совхоз ёки область меҳнаткашларининг бу йилги мажбуриятларини кўрсатувчи факт, рақамлар ҳар бир колхозчи, совхоз ишчисининг кўз ўнгида туради.

Бу тадбирларнинг ҳаммаси кишиларни «оқ олтин» фронтидаги жанговар вазифаларни бажаришга сафарбар этади. Область меҳнаткашлари бу йил давлатга 310 минг тонна пахта, 21,4 минг тонна гўшт, 25 минг тонна сут, 13,8 миллион дона тухум, 5.330 тонна жун, кўплаб дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш учун мардона меҳнат қилмоқдалар. Ҳеч шубҳа йўқки, областимиз деҳқонлари етти йилликнинг якунловчи — 1965 қишлоқ хўжалик йилини катта зафарлар билан якунлаб, она-Ватан, жонажон партиямиз, халқимиз олқишига сазовор бўладилар.

Б. ЭРГАШЕВ,

Бухоро область партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири.

БРИГАДАНИНГ ЗАФАРИ

Қўқондаги тикувчилик фабрикасининг Татьяна Кардаш раҳбарлигидаги коммунистик меҳнат бригадаси коллективи етти йиллик планни муддатидан олдин бажардик, деб ғалаба рапорти берди. Бригада аъзолари йил охиригача яна 40 минг сўмлик тикувчилик маҳсулотлари тайёрлаб бериш мажбуриятини олдилар. Суратда шу бригаданинг аъзоларидан (чапдан) М. Қодирова, А. Вензелева, З. Агеева, З. Аметова, Р. Каримова, Д. Пўлатова, Х. Фаттоева ва А. Ричкалова ўртоқлар.

В. Сироткин фотоси.

МАТБУОТ ОБЗОРИ

САЁЗ ВА ЮЗАКИ...

Қайси бир колхоз ва совхоз, саноат корхонаси ёки қурилиш ташкилотининг фаолиятини олманг, у қўлга киритаётган муваффақиятларда партия ташкилотларининг, коммунистларнинг бевосита иштироки бор. Партия ташкилотларининг коммунизм моддий-техника базасини яратиш йўлида, янги кишини тарбиялаш, янги ижтимоий муносабатларни шакллантириш, меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни юқори савияга кўтариш борасида олиб бораётган ташкилотчилик ишларини конкрет, жонли фактлар асосида ёритиб бериш лозим.

Бўка районида чиқадиган **«Пахтакорлар овози»** газетаси саҳифаларида ҳам партия темасида материаллар бериб борилади. Бироқ, редакция коллективи бу темани юзаки, нари-дан-бери ёритмоқда. Ҳолбуки, ишлаб чиқаришда ва кишиларни тарбиялашда бой тажриба тўплаган йирик партия ташкилотлари, ишчан, ташаббускор коммунистлар анчагина бор. Газета эса уларнинг кун сайин олиб бораётган жонли ишларини чуқур ёритиб беролмаяпти. Ачинарлиси шуки, партия ҳаётидан берилаётган материалларда конкрет, амалий иш ўрнига дабдабали, баландпарвоз гаплар кенг ўрин олмоқда. Чунончи, Калинин номли колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари Абдусамад Холжигитовнинг «Хўжалигимиз юксалиш йўлида» сарлавҳали мақоласини олиб кўрайлик. Автор бундай деб ёзади: «Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти жамоат чорвачилигини ривожлантириш юзасидан янги тадбирлар белгилади. Ишнинг кўзини биладиган, ғайратли, меҳнатсевар коммунистлар чорвачиликка сафарбар этилди. Натижа ёмон бўлмаяпти».

Бу мақолада колхоз партия ташкилотининг фаолияти ҳақида ҳеч нарса айтилмаган. Мақоланинг қолган қисми эса қуруқ рақамлар, кишиларнинг исм-фамилияларидангина иборат бўлиб қолган. Бунинг ўрнига редакция ходимлари авторга ёрдам бериб, мазкур мақолада партия ташкилотининг ишларини конкрет, жонли мисолларда кўрсатиб берилишига ҳаракат қилишса яхши бўлур эди.

Мақоланинг тепасига «Партия турмуши» деган рубрика қўйишнинг ўзи кифоя қилмайди. Балки партия ҳаётининг барча соҳаларини темаларга ажратиб, батафсил ёритиш керак. Партиявий-ташкилий, сиёсий-тарбиявий, партия ички демократияси, партия-давлат контроли — буларнинг ҳамма-ҳаммаси газета учун тема танлашда кенг имкониятлар беради. Бироқ, «Пахтакорлар овози» саҳифаларида бу муҳим масалалар атрофлича ёритилмаяпти.

Бу ўринда «Коммунистлар иш бошида» сарлавҳали корреспонденцияни кўрсатиб ўтиш мумкин. Унда рақамлар ва одамларнинг исм-фамилиялари кўп-у, лекин партиявий ишдан дарак йўқ. Ахир, коммунистлар ишлаб чиқаришда етакчилик қилишяпти, дейиш билан иш битармиди. Партия ташкилоти, коммунистлар ўз коллективи ҳаётидаги масалаларни ҳал қилишда қандай ташкилотчилик ва тадбиркорлик кўрсатишяпти, одамлар ҳақида қандай ғамхўрлик қилишяпти? Буларнинг ҳаммасини конкрет мисолларда очиб бериш керак.

«Пахтакорлар овози» газетасида «Партия турмуши» рубрикаси остида чиқаётган материалларнинг кўпчилигини редакция ходимларининг ўзлари ёзишади. Партия ходимлари, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, оддий коммунистларнинг мақолаларини камдан-кам учратамиз. Район газетаси саҳифаларида партиявий ишдаги жамоатчилик асослари ҳам ёритилмай қоляпти. Район партия комитети ҳузуридаги штатсиз бўлимлар, инструкторлар, шунингдек, колхоз ва совхозлар партия ташкилотлари фаолиятида кенг ўрин олаётган жамоатчилик асослари батафсил ёритиб борилса, бу айниқса фойдали бўларди.

Партиявий иш — жонли, ижодий иш-дир. Ҳар бир газета коллективи буни яхши ҳис қилиши, шу билан бирга партия ҳаётининг ҳамма соҳаларини атрофлича, жанговар руҳда акс эттириши лозим. Партия ташкилотларининг коммунистик қурилишдаги ҳал қилувчи роли, коммунистларнинг обрўси халқимиз орасида беқиёс даражада ортиб бормоқда. Ҳамма газеталар, шу жумладан, «Пахтакорлар овози» газета редакцияси ҳам масаланинг ана шу томонига алоҳида эътибор бериши, партия ҳаётининг ранг-баранг томонларини чуқур ва мазмунли ёритиши керак.

ЎзТАГ МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Автофургонлар бетиним қатнаб турибди

Тонг отиши биланоқ Марказий Фарғонага олиб борадиган текис автомобиль йўлида усти ёпиқ яшил автофургоннинг елиб бораётганини кўрасиз. Машина рулини 40 ёшлар чамаси юзлари офтобда қорайган киши бошқармоқда. Унинг кўкрагида «Совет савдоси аълочиси» значоги порлаб турибди.

Собиржон Зубайдуллаев Фарғона Коопстепторг кўчма магазинида салкам ўн йилдан бери мудирлик қилади. Бу вақт ичида Зубайдуллаев Марказий Фарғона ерлари бўйлаб чорак миллион километрдан кўпроқ йўл босиб ўтди.

Ҳозирги вақтда Марказий Фарғонанинг ўзлаштирилаётган массивларида ва янги ирригация қурилишларида Коопстепторгнинг 20 автодўкони ишлаб турибди. 10 мингга яқин механизатор, ирригатор, колхозчи ва совхоз ишчилари уларнинг хизматидан баҳраманд бўлмоқдалар. Карим Маҳмудов, Султон Саидхўжаев, Тошпемир Мўминов ва автодўконларнинг бошқа кўпгина сотувчилари қатъий график асосида ишламоқдалар.

Фақат шу йилнинг бошидан бери автодўконларнинг сотувчилари ярим миллион сўмдан кўпроқ мол сотдилар.

Катта Фарғона каналининг укаси

Лойиҳачилар отрядлари яна Катта Фарғона канали районига келишди. Инженерлар Катта Фарғона канали «оиласи»да учинчи аъзо бўлган Ўрта Фарғона магистрал канали трассасини текшира бошладилар.

Янги канал тоғдан оқиб тушадиган Норин дарёсидан сув олади ва бир юз йигирма километр йўл босиб, Қўқонга келади. Қудратли ўзан секундига 90 кубометргача миқдорда сув ўтказади. Марказий Фарғонадаги икки юз минг гектар қўриқ ер ва Фарғона водийсининг бошқа дашт районлари сув билан таъминланади.

Янги канал қурилиши шу йилнинг охирида бошланади.

КАТТА ИМТИҲОН

- Конвейернинг ғалаба ритми.
- Запаснинг «ейилиб» кетиши.
- Ҳисобга олишнинг нега тўртта формаси бор.
- Сводкадаги проблемалар.
- Гап — Навоий химикларида қолди.
- Терим мавсуми шошилтирмоқда.

□ □

Тошкент трактор йиғиш заводи йил бошидан бери беш юзта машинани муддатидан олдин йиғиштириб тайёрлаб берди. Бу — завод ишининг асосий кўрсаткичи. Демак, ўнлаб колхозлар ва совхозлар ғўзага парвариш бериш ишлари энг қизғин бораётган пайтда, ўзларига керакли тракторларни нарядлар билан оладиган бўлдилар, яъни бу тракторлар далаларга кузда етиб бориш ўрнига, анча барвақт етиб борадиган бўлди. Демак, «Ташсельмаш» заводининг ишчилари пландан ташқари тайёрлаб бермоқчи бўлган қўшимча терим машиналарининг ишлаши учун қўшимча резерв вужудга келтирилди.

Трактор йиғиш заводининг коллективи КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини қандай бажариши, завод қишлоқ хўжалигига қандай ёрдам бериши лозимлигини ўзининг ажойиб иш намунаси билан кўрсатиб бермоқда. Ишлаб чиқаришдаги звеноларнинг ҳаммаси бир маромда ишлаб, технологияни тўхтовсиз такомиллаштириб, конвейернинг ғалаба ритмини мустаҳкамлади. Чинакам арсенал жангчиларни жанг бошлангунча мукаммал қуроллантириб турганидек, бу завод ҳам далаларда ғалаба қозониш учун керакли машиналарнинг ҳаммасини графикда белгиланган муддатдан олдинроқ тайёрлаб бермоқда. Запас қисмлар ишлаб чиқариш топшириғи анча ошириб бажарилди. Бу завод Ўзбекистоннинг бошқа корхоналарига, қишлоқ хўжалиги учун техника тайёрлаб беришга ихтисослаштирилган заводларга редукторлар етказиб бериш графигини муддатидан йигирма-ўттиз кун олдин бажармоқда.

Заводнинг ҳозирги иши етти йиллик топшириқларини муносиб равишда бажаришни таъминлайди. Йил бошидан бери бу корхона ўтган йилнинг шу даврдагига нисбатан 1.650 та тракторни кўпроқ тайёрлаб берди.

Бундай ўсиш суръатлари республиканинг бошқа кўпгина корхоналари учун ҳам характерлидир. Энди Ўзбекистон индустрияси Ватанимиз пахтачилигининг арсенали бўлиб қолди. Ишлаб чиқарилаётган машиналарнинг социгина кўпайиб қолмади, шу билан бирга ғўзани парвариш қилиш учун ишлатиладиган техника янги машиналар билан тўлдирилди, шу вақтгача чиқарилаётган машиналарнинг конструкцияларига ҳам муҳим тузатишлар киритилди. Химия саноатида, пахта тозалаш саноати ва бошқа саноат тармоқларининг ходимлари қишлоқ хўжалигининг юксалишига қўшаётган ўз ҳиссаларини кўпайтирдилар.

Шунга қарамай, бир қанча корхоналарда ҳанузгача фойдаланилмаётган резервлар озми-кўпми, ҳар ҳолда анчагина бор. Бу резервларни ишга солиш ҳал қилувчи даврда — пахтани териш ва тайёрлаш даврида қишлоқ хўжалик ходимларига катта ёрдам бериш демакдир. Маълумки, пахта териш суръатлари ва сифатига қараб, фақат колхозлар ва совхозларнинг фаолиятигагина эмас, шу билан бирга, қишлоқ хўжалигига техника, материаллар, запас қисмлар, химикатлар етказиб бериши лозим бўлган ҳамма коллективларнинг ишига ҳам баҳо бериш мумкин.

Августнинг биринчи ўн куни охирига келиб, «Ташсельмаш» заводи пахта териш машиналарини ишлаб чиқаришда қарздор бўлиб қолди. Дуруст, заводдагилар ҳам, Халқ хўжалиги кенгашидагилар ҳам бу хусусда унчалик ҳаяжонга тушмоқчи эмаслар. Бундай ҳоллар неча марталаб бўлган, аммо, ой охирига келиб, камчиликнинг ўрни тўлдирила берган. Яна бунинг устига, ҳатто қўшимча машиналар ҳам ишлаб чиқарила берган. Энди бўлса, қўшимча запасни ҳам «еб қўйишди», ойлик графикда кўрсатилганига қараганда қарийб 100 та машина кам тайёрлаб берилди... Коллектив ўз қарзини қайтариши мумкин, бунга шак-шубҳа йўқ. Лекин ойнинг учинчи ўн кунлигидаги «штурм» ой бошида ишлаб чиқаришда бўлган пасайишнинг ўрнини расмий равишдагина тўлдиради, холос. Бутун ой давомида бекор туришларга, қайта тузатишларга, камчиликларнинг ўрнини тўлдиришга кетган вақтни қайтариб бўлмайди-ку, ахир. Яна шуни ҳам назарда тутиш кераки, ойнинг биринчи ўн кунида 100 та машина қарз бўлиб қолинганлиги пландан ташқари ишлаб чиқарилиши лозим бўлган, лекин тайёрлаб берилмай қолган юзта машина-ку, ахир.

Ишлаб чиқаришни ташкил қилишдаги бундай нуқсонлар умуман ўз планини бажараётган, лекин ойнинг биринчи ўн кунида камроқ машина ишлаб чиқаришга йўл қўяётган бошқа бир қанча корхоналарда ҳам содир бўлмоқда. «Ташавтомаш» заводида прицеплар ишлаб чиқариш, «Чирчиксельмаш»да кўрак терадиган машиналар ишлаб чиқариш мана шу аҳволда бормоқда. Бу қарзлар учун қўмандош заводлар зиммасига ҳам маълум даражада жавобгарлик тушади. Чунончи «Ташсельмаш» заводи кўрак терадиган машиналарга керакли гидроцилиндрларни етказиб бериш графигидан икки-уч кун орқада қолмоқда.

Бу йил пахтакорларга териш вақтида тўкилиб қолган пахталарни йиғиштириб оладиган бир қанча подборщиклар тайёрлаб бериши лозим бўлган «Узбексельмаш» заводида таъминот ишлари ёмон ташкил этилганлиги сабабли, аҳвол айниқса қийин бўлиб қолди. Халқ хўжалиги кенгашида шу машиналарни ишлаб чиқариш тўғрисидаги ҳисобот тўрт хил қилиб тузиладиган бўлди. «Аппаратсиз йиғилган машиналар», «аппаратлари бор-у, лекин тасмасиз йиғилган машиналар», «аппаратлари ва тасмалари бўлмаган машиналар» ва, ниҳоят нормал ҳолатда ишлаб чиқарилган машиналар алоҳида-алоҳида ҳисобга олинмоқда.

Тўла равишда бутланган ва резина покришкалар ўрнатилган машиналар афсуски унчалик кўп эмас. Йиғиштириб қўйилган, лекин жўнатишга тайёр бўлмаган машиналарни заводда сақлаш учун энди жой қолмади. Заводга яқин бўлган ботаника боғини ижарага олишга тўғри келди... Шуни ҳам фан билан ишлаб чиқаришнинг ҳамкорлиги ва ҳамдўстлиги, деб бўладими, ахир?!

Шу камчиликлар учун ҳамма айбни завод коллективларига юклаш керак эмас. «Узбексельмаш» заводининг жиддий камчиликлари бўлса ҳам, лекин у подборщиклар ишлаб чиқаришга ўз ҳиссасини ҳар ҳолда қўшмоқда — машиналарни йиғиш суръатларини кучайтирмоқда. Аммо, машиналарни комплектлашда бир қанча камчиликларга ва сусткашликка йўл қўйилди. 3.500 подборщикнинг ҳар қайсисига 23 та тасма керак. Шу тасмалар билан заводни таъминлашда йил бошидан бери ишкаллик давом қилиб келмоқда. Эндигина, пахта терими бошланиш арафасида Халқ хўжалиги кенгаши тасмалар ишлаб чиқаришни ташкил этишга астойдил киришди. Пахтачилик учун машиналар лойиҳаси тузиш билан шуғулланувчи Давлат махсус конструкторлик бюроси ва «Ташкенткабель» заводи шу проблемани ҳал қилишга жалб қилиндилар. Улар йиғиштирилган подборщикларнинг ҳаммаси кузда далага чиқиши учун ҳамма чораларни кўришлари керак.

Пахтачилик учун ўтган йиллар ишлаб чиқарилган ҳамма машиналарнинг далага чиқиши тўғрисида ҳам саноатимиз ғамхўрлик қилиши лозим. Масалан, Ўрта Осиё республикалари, Қозоғистон ва Озарбайжон хўжаликларида минг-минглаб «ХВС-1,2» пахта териш машиналари бор. Шу машиналарни запас қисмлар билан «Ташхимсельмаш» заводи таъминлаши лозим. Лекин бу завод 91 номдаги деталдан 17 тасини ҳали ишлаб чиқаришга киришгани йўқ. Далаларнинг марзаларидаги бегона ўтларни куйдириш учун керак бўладиган ва кузда албатта далага чиқарилиши лозим бўлган куйдирувчи культиваторларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш ҳам бу заводда секин бормоқда.

«Ташхимсельмаш» заводи август ойидаги ишларни ҳаммадан кўра ёмонроқ бошлади. Ўн кун ичида ойлик план бир процент бажарилди... Демак, бунда айрим камчиликлар тўғрисида сўз бораётгани йўқ. Заводда меҳнат ёмон ташкил қилинган, кўп ишларда қўл меҳнатидан фойдаланилмоқда, бир қанча участкалардаги технология жуда ҳам примитив тарзда. Кадрларнинг алмашина бериши кўпайиб кетди. Халқ хўжалиги кенгаши бу корхонага дарҳол ёрдам бериши керак.

Теримни яхши уюштиришда тайёрлаш пунктларининг роли ғоят катта. Уларни тегишли ускуналар билан яхши таъминлаш ҳар қандай об-ҳаво шароитида пахта теримининг муваффақиятли боришини таъминловчи гаровдир. «Узбекхлопкомаш» заводи пахтани қоп-қанорсиз ташиш учун зарур бўлган лентали асбоблар етказиб беришни кечиктирмоқда. «Самарқандхлопкомаш» ва «Коммунар» заводлари Биковлар системасидаги сушилкаларни ишлаб чиқариш графигини бажаришда орқада қолмоқдалар.

Турли корхоналарнинг бир-бирига мосланиб ишлашини аниқ йўлга қўйишнинг аҳамияти айниқса катта. Тайёрлаш пунктларига техника етказиб берувчи корхоналарнинг ўз камчиликлари ҳам кўп, лекин улар бошқа бир нарсани ҳам унутмасликлари керак. «Таштекстильмаш» заводи қуймалар етказиб бериш графигини бузмоқда. Бунторазборщик учун тегишли техникани тайёрлашда Андижондаги «Коммунар» заводига Давлат машинасозлик конструкторлик-технология бюроси ҳали ҳам лозим бўлган ёрдамни кўрсатгани йўқ. Металлнинг бир қанча профиллари етишмай турибди.

Шуни эсда тутиш керакки, тайёрлаш пунктларини техника билан таъминлаш шу куннинг энг муҳим вазифасидир. Бу вазифани ҳал қилишда ҳозир ҳамма машинасозлар, конструкторлик бюролари ихтисослаштирилган корхоналарга бутун кучлари билан ёрдам беришлари лозим.

Пахта терими кампаниясига химикатлар етказиб бериш тўғрисида ҳам гапириб ўтиш керак. Бу йил пахтаси машинада териб олинадиган майдон кенгайтирилади. Демак, теримни бошлаш олдидан ғўзанинг барги тўктириладиган, яъни дефолиация қилинадиган майдон ҳам кенгайтирилади. Бу йил пахтакорлар дефолиантларни биринчи навбатда Навоий химия комбинатидан ва Фарғонадаги азотли ўғитлар заводидан олишни мўлжаллаб турибдилар.

Пахтакорлар етиштирган мўл ҳосил шошилтирмоқда. Пахтани териб олиш даври техника, материаллар, химикатлар етказиб берувчи корхоналарнинг коллективлари учун катта имтиҳон давридир.

Е. ЕФИМОВ,

(ЎзТАГ).

КЎРКАМ ҚИШЛОҚЛАР

(МУХБИРЛАР ХАТИДАН)

Республикамиз қишлоқ ва посёлкалари кун сайин кўркамлашиб, шаҳарча қиёфасига кириб бормоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленумидан кейин республикада шаҳар ва қишлоқларни ҳамда аҳоли яшайдиган барча пунктларни ободонлаштириш ишлари айниқса кенг қулоч ёйди. Маҳаллий Советлар ижроия комитетлари, депутатлар, кенг жамоатчилик бу ишда актив қатнашмоқдалар. Редакцияга бу ҳақда кўплаб хатлар келмоқда.

— Тошкент область Калинин районидаги Келес посёлкаси, — деб ёзади газетхон Ю. Аҳроров. — кун сайин гўзаллашиб, обод шаҳарча тусини олмоқда. Бунда Келес посёлка Советининг ҳиссаси катта. Шу йил маҳаллий Советларга бўлиб ўтган сайловдан буён ўтган қисқа вақт ичида посёлка Советининг депутатлари посёлкани ободонлаштириш ҳақида сайловчилардан тушган кўпгина наказларни амалга оширишга эришди. Чунончи, «Келес» совхозига шаҳардан махсус автобус қатнай бошлади. Янги қишлоқ магазини очилди. Шунингдек, 50 ўринли болалар боғчаси ва бошқа жамоат бинолари қурилиб фойдаланишга топширилди. Шу кунларда посёлкада кўпгина маданий-маиший бинолар қад кўтармоқда.

Вобкент район колхозлараро қурилиш ташкилоти қурувчилари районда қурилиш ишларини кенг миқёсда олиб бормоқда. Улар кучи билан шу йилнинг 6 ойи мобайнида қад кўтарган уй-жой ва жамоат бинолари Калинин номли, «Зарафшон», «Қизил байроқ», Карл Маркс номли, Куйбишев номли колхоз қишлоқларининг ҳуснига-ҳусн қўшиб турибди. Қурувчилар қурилиш суръатини ошириш билан бирга ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар. Мусобақада Жамол Жалолов раҳбарлик қилаётган қурувчилар бригадаси пешқадамлик қилмоқда. Бригада аъзолари июнь ойи топшириғини 159 процент адо этдилар. Ҳозир меҳнатсевар қурувчилар Жданов номли, «Шофиркон», «Ленинобод» ва «Ўзбекистон» колхозларида ҳар бири 520 ўринли 6 та янги мактаб биноларя қурилишини жадал суръатлар билан олиб бормоқдалар. Бу ҳақда газетхон З. Шамсиев ёзиб юборган.

Шунингдек, газетхонлардан Қ. Абдужалилов, Н. Шарипов, А. Бобожонов ўртоқлар йўллаган хат-хабарларда Термиз районидаги Ленин номли, Хива районидаги «Партия XXII съезди» колхоз қишлоқлари ҳамда Нарпай райони марказидаги Оқтош посёлкаси тобора ободонлашиб бораётгани ҳақида қувонч билан ҳикоя қилинади.

«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири М. Маҳсумов Қашқадарё область, Ғузор районидаги Қизилча қишлоқ Совети ва унинг депутатлари, газетхон Р. Назаров Фарғона область, Поп районидаги Мелиқўзи Умрзоқов қишлоқ Совети ўз территорияларидаги қишлоқ ва посёлкаларни ободонлаштиришга алоҳида эътибор бериб, бу соҳада яхши ютуқларга эришаётгани ҳақида хабар қиладилар.

Лекин баъзи маҳаллий Советлар қишлоқларни ободонлаштириш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмаяптилар.

Ўрта Чирчиқ районидаги Киров номли совхознинг 1- бўлими Қуйлиқ станциясининг ёнгинасида жойлашган. Станцияда Ильич нури порлаганига 7 йилдан ошди. Бўлим аҳолиси эса ҳамон электр нурига муҳтож. Меҳнаткашлар бу масалада бўлим ва совхоз раҳбарларига бир неча бор мурожаат қилишди. Йиғилишларда гапиришди. Булар эвазига қуруқ ваъдаларни олишди, холос. Ниҳоят, 1963 йилнинг кузида бу ерга монтёрлар келишди. Ёшу қарининг оғзи қулоғига етиб, бизнинг қишлоққа ҳам Ильич нури келадиган бўлди, деб қувонишди. Баъзилар радиоприёмник ва телевизор сотиб олишди. Бу вақт ичида монтёр азаматлар симёғочларни ўрнатиб, уйларга сим тортишди. Лекин хонадонларда ҳамон электр нурлари порлагани йўқ. — Совхоз раҳбарлари бу йил электр токи келади, яна бир оз сабр қилинглар, — деб ваъда беришгани беришган. — деб куйиниб ёзади қишлоқ меҳнаткашлари номидан газетхон Ҳ. Абдуллаев.

Газетхонлардан Б. Баротов Тошкент область, Бўка районидаги 1-«Пискент» совхозининг 6- бўлимида ободонлаштириш ишларига аҳамият берилмаётганини, Х. Қулматов Фориш — Жиззах йўли ремонти бир неча йилдан бери чўзилаётганини, бунга Сирдарё область ижроия комитети жон куйдирмаётганини, И. Акрамов Андижон областини Фарғона области билан бирлаштирувчи Бўз — Шаҳрихон йўли, С. Норбоев Самарқанд область Иштихон районидаги йўллар кейинги йилларда ремонт қилинмай қаровсиз ётганлигини, Э. Рўзибоев Сирдарё область Гулистон шаҳрида тозаликни сақлашга риоя қилинмаётганини, Қ. Эргашев, Қ. Очилов ва бошқа ўртоқлар Фарғона область Киров районидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхозининг «Париж Коммунаси» бўлими шу кунгача электрлаштирилмаганини ўз мактубларида танқид қиладилар.

Республикамиздаги қишлоқ ва посёлкаларни, аҳоли яшайдиган пунктларни тоза тутиш ва ободонлаштириш, улар чиройига чирой қўшиш маҳаллий Советлар, депутатлар, кенг жамоатчиликнинг жонажон ишидир.

ДЎСТЛИК КЕЧАСИ

Ўзбекистон пойтахти Индонезия Республикаси мустақил деб эълон қилинган куннинг 20 йиллигини тантанали нишонламоқда. «Совет Иттифоқи — Индонезия» жамиятининг республика бўлими ва Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамияти 17 августда уюштирган дўстлик кечаси ана шу муҳим санага бағишланди. Кечада Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография давлат комитетининг раиси А. Қаюмов доклад қилди.

Кеча қатнашчилари индонез халқини миллий байрам билан самимий табрикладилар, яратувчилик меҳнатида, бутун дунёда тинчлик учун курашда уларга муваффақиятлар тиладилар.

(ЎзТАГ).

Қисқа сатрлар

ШУРЧИ. Энгельс номли колхознинг ўртоқ С. Кенжаев бошлиқ бригадаси аъзолари катта мақсадни дилга жо этиб меҳнат қиляптилар. Ҳар гектар ердан 45 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш уларнинг аҳди-паймони. Бригаданинг 5- комплекс парваришдан чиқарилган барча майдонларида ғўзалар серҳосил бўлиб ўсмоқда. Ҳар туп ғўзада 13-15 тадан тўқ кўсак ҳосил қилинди.

Д. БОЙНАЗАРОВ.

●

ГУЛИСТОН. «Красний Восток» колхозининг ўртоқ Н. Эркабоев бошлиқ бригадаси аъзолари ҳосилга-ҳосил қўшиш ойлигида ўзаро социалистик мусобақада пешқадамлик қилаётирлар. 140 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштиришга бел боғлаган бригада фидокорлари ғўза парваришини уюшқоқлик билан давом эттираётирлар.

О. ТОҒАЕВ.

Янгийўл районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг ўртоқ С. Турдиалиева бошлиқ участкаси дала шийпонида колхозчиларнинг маданий дам олишлари учун ҳар томонлама қулай шароитлар яратилган. Дала шийпонига китоблар, газета ва журналларнинг янги сонлари келтириб турилади. Радиоприёмник бор. Суратда: колхозчилардан (чапдан): Н. Жонқулова ва Н. Меҳмонова ўртоқлар дам олиш пайтида.

А. Тўраев фотоси.

ХЎЖАЛИК ИСТИҚБОЛИ

Ҳазораспдаги Нариманов номли колхоз меҳнаткашларининг умумий йиғилиши қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш беш йиллик планини қабул қилди.

Қишлоқ хўжалигининг асосий маҳсулоти — пахта етиштиришни кўпайтириш ва ҳосилдорлигини ошириш билан бир қаторда, чорвачиликнинг озуқа базасини ҳам мустаҳкамлаш, гўшт, сут маҳсулотлари, тухум, жун, қоракўл тери ва пилла етиштиришни ўтган йилдагига қараганда анча кўпайтириш мўлжалланади. Ишлаб чиқариш технологиясини янада такомиллаштириш, комплекс механизацияни жорий қилиш туфайли қўл меҳнатини кам сарфлаш кўзда тутилади. Янги техникани, пахта териш машиналарини кўп миқдорда сотиб олиш учун бир миллион сўмдан ортиқ маблағ ажратилади. Маданий-маиший ва уй-жой қурилишига катта маблағ сарфланади. Колхознинг водопроводга, иссиқлик трассасига эга бўлган ва газлаштирилган шаҳар типидаги иккинчи посёлкаси қурила бошланди.

Колхоз меҳнаткашлари маҳсулот етиштиришни кўпайтириб, хўжаликнинг даромадини анча оширмоқчилар. Хўжалик даромади 1964 йилда 2,7 миллион сўм бўлса, 1970 йилда 3,1 миллион сўмга етади. Колхоз меҳнатга ҳақ тўлашнинг аккорд-мукофот системасига ўтгач, колхоз аъзосининг ўртача йиллик иш ҳақи бир минг сўмдан 1200-1300 сўмга етади. (ЎзТАГ).

АСКИЯ — ДИЛГА ОРОМ

Яхши куй, қўшиқ дилларга завқ, ором бахш этади. Тўй, гурунгларимиз, концертларда ижро этиладиган ажойиб музикалар, ашулаларни тинглаб яйрайди киши.

Кейинги пайтларда мана шундай йиғинларга янада файз киритадиган, кишиларга яхши завқ, ҳордиқ бера оладиган яна бир оммавий жанр — аския кириб келди. Авваллари аския жуда тор доирада, фақат айрим жойларда, хусусан, Фарғона, Қўқон, Марғилон, Андижон ҳамда Ўш томонларда айтилиб келинарди.

Эндиликда бу жанрга эътибор ортди. Бу соҳада Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институти, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи ва В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети томонидан ташкил этилган илмий экспедиция самарали ишлар қиляпти. Ўтган 5 йил ичида экспедиция 3 марта сафарга чиқиб, бу ўткир, оммавий, халқчил жанрнинг талантли усталарини топди, улардан янги-янги темалардаги пайровларни ёзиб олди, ҳужжатли фильмлар яратилди, китоблар тайёрланди.

Ўтган якшанба куни Тошкентдаги А. С. Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида аскиячилар группасининг яқинда Қўқон, Поп, Наманган, Асака, Марғилон, Гулистон, Жиззахга бориб, у ерда аския соҳасида олиб борган қимматли илмий ишлари якунига бағишланган кеча бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тил ва адабиёт институти фольклор бўлимининг бошлиғи, филология фанлари кандидати М. Афзалов бу оммавий жанрнинг келиб чиқиши, аҳамияти ҳақида гапириб берди. Ўзбекистон халқ шоири Ғафур Ғулом экспедиция қатнашчиларини қизғин табриклаб, уларга совға ва мукофотлар топширди.

Шундан сўнг, сўз усталари Турсунбобо Аминов, Абдулхаймаҳсум Қозоқов, Ғойиб ака Тошматов, Насриддин ака Мирзааҳмедовлар мева, гул, бола тарбияси ва бошқа пайровларда аския айтишди.

Халқ ҳофизи Маъруфхўжа Баҳодиров ижро этган халқ мақомлари, Октябрь, Киров район маданият уйлари ҳаваскорларининг куй, қўшиқлари ҳам бу завқли кечага файз бахш этди.

Дилларга ором берувчи кулги кечаси мароқли ўтди.

А. ЮСУПОВ.

Коммунизм кишисининг фазилати

ҚАЛБ МУСАФФО БЎЛСА...

Холжон холанинг бошига оғир мусибат тушди. Ёлғиз ўғли Бўтанбой Улуғ Ватан уруши фронтида, шиддатли жангда мардларча ҳалок бўлди. Оилага қора хат келган қайғули дамда Холжон хола ва унинг умр йўлдоши Худоёр отага ҳамқишлоқлари, яқин кишилари ҳамдард бўлишди, кўнгил сўрашди.

— Ўзингизни бардам тутинг. Қизимиз Ойимхон улғайганда суянчиғимиз бўлар, дадаси,— деди Холжон хола эрига тасалли бериб. Бу маҳалда онанинг кўзларида ёш томчилари эмас, балки умид учқунлари чақнаб кетди. Шу, шу ёлғиз фарзанд Ойимхон оиланинг қувончи, ишонч, умиди бўлиб қолди.

Ойлар, йиллар ўтди. Ойимхон мактаб қучоғига қадам қўйди. Етуклик аттестати билан Хива шаҳридаги педагогика билим юртига кириб, уни муваффақиятли тамомлади. Қадрдон қишлоғига қайтиб ўқитувчи бўлиб ишлай бошлади. Холжон хола ва Худоёр ота қизнинг ақлли-фаросатли, одоб икромли фарзанд бўлиб етишганидан мамнун эдилар.

— Ойимхонимиз камолга етиб, кўзга кўриниб қолди. Ёлғиз фарзанднинг уйдан кетишига чидаш ҳам қийин. Тунов куни уста Бобожон менга қизимиздан гап очиб қолди. Унинг иниси Жумабойни биласан. Мўмин-қобил йигит, дурадгор. Бизга ичкуёв бўлса қизимиз билан юлдузи келишиб қўша қарисалар...

Холжон хола эридан бу гапларни эшитиб, бир зум ўй-андишага ботди. «Бобожон қатордаги йигит, обрўли, гапи-сўзи жойида. Унинг иниси ҳам хушфеъл, меҳнаткаш бола, қўлида ҳунари бор. Ичкуёв бўлиб кирса фарзандимиз иккита бўларди...»

Тез орада тўй бўлди, Жумабой ичкуёв бўлиб кирди. Холжон хола билан Худоёр ота хурсанд, мамнун. Бир фарзанди икки бўлди. Жумабой Холжон холани «Она», Худоёр отани «Ота» дейди. Ўз фарзандидан зиёд бўлса зиёдки сира кам эмас.

Лекин, қувончлари узоққа бормади. Энди бахт юлдузи кулиб боқди деганда, оила бошига яна мусибат тушди. Кўзи ёриш пайтида Ойимхоннинг умр чироғи сўнди. Ота билан она минг гулидан бир гули очилмаган, ўлим бевақт юлиб кетган азиз фарзанди фироғида оҳ-фарёд чекдилар. Жумабой ҳам ҳасрат ўтида ёнди.

Холжон хола билан Худоёр ота изтиробда тўлғанардилар. Ёлғиз қизининг умри хазон бўлди, энди у қайтиб келмайди. Борди-ю, Жумабой ҳам ташлаб кетиб қолса, бу уйда кампир билан чолнинг холи не кечаркин? Жумабойни бу уйда тутиб турувчи илинж ҳам йўқ. Лекин йигит чол, кампирни ташлаб кетмади. Ниҳоят, бир куни Холжон хола қулай вақт топиб, Жумабойга гап қотди:

— Ўғлим, кўнглимда тугиб юрган бир гапим бор эди, шуни сенга айтай. Ёшимизни яшаб, ошимизни ошаган икки қари сенинг бахтингни боғлаб ўтирибмиз. Ёшсан, дунёда орзу-армонларинг кўп. Инсон умидсизланмаслиги, бахтини излаши ва топиши керак...

Холжон хола яна алланима демоқчи бўлиб фикрини бир ерга жамлаётган эди, Жумабой ўзини тўхтатолмади:

— Хўш, онажон, бу билан бизни ташлаб кетавер демоқчимисиз? Қандай фарзанд ота-онасини ташлаб кетади? Бу — номарднинг иши. Мен бу оилага шу умидда фарзанд бўлган эмасман. Мени ўз ўғлингиз ўрнида кўришингизни истардим. Ойимхон ҳурмати бир умр хизматингизда бўламан.

Холжон холанинг кўнгли тоғдай кўтарилди, ўпкаси тўлиб кетди. Оналик меҳри жўш урди, Жумабойни бағрига босиб, пешанасидан ўпди.

— Умидим ҳам шу эди, чироғим. Уйдан кет демоқчи эмасман. Ақлли, одобли қизлардан бирини танласанг, уйлантириб қўйсак, келин кўрсак, неварали бўлсак. Нима дейсан, ўғлим? — деди Холжон хола.

Жумабой ерга қаради, кўзларидан маржондек томчилар думалаб тушди. Эҳтимол у марҳум, севимли рафиқасини эслагандир. Сукунат анчагина давом этди.

...Яқинда Холжон холанинг уйида меҳмон бўлдик. Жумабойни Шукуржон исмли қизга уйлантиришган экан. Холжон хола неварасини эркалаб ўтирибди. Жумабой ҳам, Шукуржон ҳам холани ва отани бошларига кўтаришади.

— Ниятинг яхши, қалбинг соф бўлса, ҳамма сенга биродар, акаука, фарзанд экан. Умидсизланмаган, иродаси мустаҳкам, бардошли кишилар муродига етадилар. Мана, сут бермасам ҳам меҳр қўйган фарзандларимнинг роҳатини, турмушнинг ҳузур-ҳаловатини кўриб ўтирибман, — деди Холжон хола мамнун жилмайиб.

Холжон хола, Худоёр ота Жумабойлар менинг ҳамқишлоқларим. Улар мусибатни, ҳижронни енгиб, бахтига пешвоз чиққан матонатли кишилар. Жумабойдай мард, танти, оқил йигитларни ким ҳавас қилмайди, дейсиз!

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ГАП БОШҚА-Ю, ИШ БОШҚА

Бу йил Денов райони хўжаликларида 22 минг тонна пахта машиналар билан териб олиниши керак. Хўш, районда бу масъулиятли ишга қандай ҳозирлик кўрилаётир? Эътироф этиш керакки, аксарий хўжаликларда терим агрегатлари ремонтига ўтакетган даражада совуққонлик билан қаралаётир.

Мана, биргина Ульянов номли колхоздаги ишларни олиб кўрайлик. Колхоз бош инженери Александр Шерман билан терим машиналари ремонти хусусида гаплашиб қолгудек бўлсангиз, у барча агрегатлар ремонти жадал боряпти, деб роса мақтанади. Ҳақиқий аҳвол эса бунинг акси. Масалан, ўнбир терим агрегати ҳанузгача колхоз ремонт устахонасига келтирилган эмас. Бу қимматбаҳо машиналар далаларда, механизаторларнинг ҳовлиларида занг босиб ётибди. Кўп машиналарда эса аккумулятор ва мотор йўқ. Шунга қарамасдан колхоз правлениеси ва партия ташкилоти терим машиналари ремонти устидан етарли контроллик қилмаётирлар. Ремонт устахонасида ишлаётган тўрт кишининг иши ҳам ғоят унумсиз бўлаётир.

«Москва» колхозида ҳам ана шундай ачинарли фактларга дуч келасиз. Бу ерда ҳам 7 терим машинаси колхоз устахонасида ремонт қилиниши зарур бўлгани ҳолда, бу соҳага атиги икки ремонтчи ажратилганлиги кишини ажаблантиради. Улар ҳали машиналарнинг бирор винтига ҳам қўл урганлари йўқ. Жданов номли, Калинин номли, Ильич номли, «8 Март» ва «Ленин байроғи» колхозларида ҳам «зангори кема»ларни теримга тахт қилиш хўжалик раҳбарларининг хаёлига келгани йўқ.

«Узсельхозтехника»нинг район бирлашмаси раҳбарлари (раиси А. Ю. Пак, бош инженери Қ. Тўраев ўртоқлар) ва мотор-ремонт заводи раҳбарлари (директори Д. Сахауддинов, бош инженери Р. Шарипов ўртоқлар) ҳам бу борада ўтакетган даражада масъулиятсизлик қилаётирлар. «Узсельхозтехника» бирлашмаси раҳбарлари гарчи «38 терим машинаси ремонтдан чиқарилди» десалар ҳам, ҳали бирорта машина комиссия томонидан қабул қилиб олингани йўқ. Мотор-ремонт заводи эса моторларни ремонт қилиб беришни ҳаддан ташқари пайсалга солаётир. Заводда 27 та мотор беш ойдан буён ремонтдан чиқмай ётибди.

Машиналардан унумли фойдаланиш кадрларга боғлиқ эканлиги ҳаммага аён. Афсуски, район партия, совет ташкилотларининг, хўжаликларнинг раҳбарлари бу масала билан ҳам жиддий шуғулланмаётирлар. Ўтган йили машиналарни икки сменада ишлатиш учун механизатор кадрлар етишмаган эди. Лекин бундан ҳалигача жиддий хулоса чиқарилмаганга ўхшайди. Бу йил хўжаликларнинг далаларида 380 «зангори кема» ишлаши лозим. Уларни икки сменада бошқаришни таъминлаш учун эса 760 механик-ҳайдовчи керак. Афсуски, механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрлашга эътибор берилмаяпти. Машиналар бир ярим сменада ишлатилган тақдирда ҳам 115 механик-ҳайдовчи етишмаслиги кўриниб турибди. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси ҳузуридаги механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрлаш курсида ҳам мўлжалдагидан анча кам кадр ўқитилаётир.

Жданов номли, «Ленин байроғи», «Ғалаба» колхозларида ҳам механик-ҳайдовчилар тайёрлашга ғоят эътиборсизлик билан қаралаётир.

Пахта йиғим-терим кампанияси тобора яқинлашмоқда. Ваъдадаги 22 минг тонна пахта эса қуруқ сўз билан эмас, агрегатлар билан терилади. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, «Узсельхозтехника»нинг район бирлашмаси ходимлари бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўришса, машиналар ремонтини тезлаштириб, механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрлашга эътиборни кучайтиришса мақсадга мувофиқ бўларди.

Т. МУЛЛАЕВ.

СЎЗ — ҚАШҚАДАРЁНИНГ ЁШ ҚАЛАМКАШЛАРИГА

НАВҚИРОН ҚАЛБЛАР САДОСИ

ДУТОР

Ақиқдай бармоқлар адашмай бир бор
Пардадан пардага қуш каби кўчар.
Дутор бўзлар эди, бўзларди дутор,
Титраган қиллардан «Муножот» учар.

Куйлар бор даврини олқишлар жўшиб,
Куйдан шодлик инар қалбга, дудоққа,
Куй оғир кечмишни ёдга тушириб
Хаёлни етаклар йироқ-йироққа.

Бу куйдан кўзларда йилтирайди ёш,
Бу куйга қайси қалб беролгай бардош?
Бу — куймас, дуторнинг ичидан, ҳайҳот,
Кимдир бош кўтариб қилмоқда фарёд.

Ақиқдай бармоқлар адашмай бир бор
Пардадан пардага қуш каби кўчар.
Дутор бўзлар эди, бўзларди дутор
Титраган қиллардан «Муножот» учар.

Низомжон ПАРДА.

Суратда: қашқадарёлик бир группа ёш қаламкашлар ўзаро ижодий мунозара қилишяпти.

НАҚШ ЭТАСАН

Шеърим учун дил дафтари
Мангу ёзиқ бўлсин, десанг,
Шоир сўзи диллар учун
Маъни, озиқ бўлсин, десанг.

Қиз қалбидай шеърим сулув,
Нафис, нозик бўлсин десанг,
Шеърим ошиқ йигитларнинг
Ёрга рози бўлсин, десанг.

Шеърда куйчи, раққосанинг
Уй, парвози бўлсин, десанг,
Келинчакнинг кўхлиги-ю
Ғамза-нози бўлсин, десанг,

Тўй оқшоми оналар ҳам
Шеър айтишиб қонсин десанг,
Уни тинглаб оталарнинг
Қалбида чўғ ёнсин десанг;

Шеър ўқиган гўдакларнинг
Кўзи сузук бўлсин, десанг,
Китобхоннинг илк баҳоси:
«Яхши, тузук!» бўлсин, десанг,

Қалбинг ўти, шууринги
Гулинг — шеърга бахш этасан,
Унга давринг кўркини-ю
Мазмунини нақш этасан.

Бозор ХУДОЙБЕРДИЕВ.

ИНСОН

Катта китобларнинг баъзиси
ёқмас,
Муқоваси нақшин бўлса-да,
ўртоқ.
Йиллар ўтса ҳамки, ҳеч ким
ўқимас,
Тиши ялтироқдир, ичи
қалтироқ.
Шундай китоб борки, оҳори
кетиб,
Қўлдан-қўлга ўтар, навбат
кутасан.
Гоҳо у китоб бор жойни
эшитиб,
Юз чақирим йўлни ҳам босиб
ўтасан.

Инсонни китобга этаман қиёс,
Унинг гўзаллиги қалби,
мазмуни.
Унга кўрк бағишлай олмас зар
либос,
Юксак одамийлик безайди уни.

Тўра ЖУМАН.

ГИЛАМ

Юз йиллар баҳори нусҳа
бергани,
Ял-ял ёниб турар қирмизи
гилам.
Қайси бир қўли гул жило
бергани
Минг бир хил ранг топиб қила
олган жам.
Йилларки ўтса-да, ундаги безак
Эслатар, сўнмасдан моҳир
наққошин.
Ё қўшиб кетганми гулларни
безаб,
Туну кун сайқаллаб ўзининг
ёшин.
Унга тўкканидан қалбининг
кўрин,
Кетмасдан оҳори товланар
хил-хил.
Асрларга улаб ҳунарманд
умрин
Ҳар шода гулида сақлар йилма-
йил.

Жўра АЛИМАРДОНОВ.

ВОКЗАЛДА

Турнақатор поездлар тўхтаб,
Турнақатор поездлар кетар.
Кимдир келар дўстини йўқлаб.
Кимдир дўстин йўлга узатар.
Даста-даста ёниқ гул билан,
Биров кутар дилрабо ёрин.
Фарзанд қайтар юрт хизматидан
Ризо қилиб онаизорин...
Тепловозлар бир пас тин олиб,
Яна тушар йўлга юришга...!
Юракларга ҳижрон доғ солиб,
Жўнамасин ҳеч ким урушга!

Сувон СОҚИЕВ.

Чўлқувар қиз

Қарши чўлида гулзор,
Шу гулзорда бир қиз
бор.
Меҳри элнинг меҳрига
Ирмоқ каби туташган,
Қойил бўлиб зеҳнига,
Олов қиз деб аташган.

Қўлида гулдай ҳунар,
У азамат чўлқувар.
Қанот бўлган бу қизга
Комсомол йўлланмаси,
Мардлик жасорат
унинг
Ҳаётин қўлланмаси.
Кўксида ёнар юлдуз,

Қараб қувонади кўз.
Юлдуз ҳалол
меҳнатнинг
Нишонасидир ёрқин.
Қиз ҳалол меҳнат
билан
Қувонтиради халқин.

Умида БУРИЕВА.

„Суюнчи“

ТАҚРИЗ

Кейинги йилларда адабиётимизга умидли, талантли ёшлар кириб келаётганлиги қувончли ҳодисадир. Ана шундай қаламкашлардан бири, қашқадарёлик ёш шоир Нормурод Нарзуллаев ижоди ҳақида, аниқроғи унинг яқинда «Тошкент» бадиий адабиёт нашриёти босмадан чиқарган «Суюнчи» шеърлар тўплами ҳақида мулоҳаза юритмоқчимиз.

Нормурод Нарзуллаевнинг талайгина шеърлари газета ва журнал саҳифаларида эълон қилинганлиги ва шеърхонлар томонидан илиқ кутиб олинганлиги маълум. Авторнинг «Гулдаста» альманахида босилган қатор шеърлари ҳам ўзига хос овози ва талантидан далолат берган эди.

Ёш шоирнинг илк тўплами «Суюнчи» деб аталган экан, бу бежиз эмас. Дарҳақиқат, ҳар бир шоирнинг шеърлари жам бўлиб китобхонга тақдим этилар экан ва китобхон билан юзма-юз учрашар экан, бунга суюнмай бўладими?

«Суюнчи»да шоирнинг 42 та шеъри берилган. Тўпламга киритилган шеърлар тематик жиҳатдан анча кенг ва ранг-баранг. Биринчи шеър — «Нима яхши» шеъри автор монологига ўхшайди. Унда ўлкамиз баҳори, фаслларимиз зийнати тасвирланади. Ватан — шеърнинг лирик қаҳрамони учун муқаддас тушунча. Гарчи шеър икки тўртликдан иборат бўлса-да, унда катта мазмун ифодаланган.

Тўпламни варақлар эканмиз, ҳар бир шеърда янги фикр, бўёқ ва оҳангдорлик, ҳаяжон ва самимият борлигини кўрамиз. Тўпламдаги кўпчилик шеърлар жозибадорлиги, мусиқийлиги билан хурсанд қилади. Шоирнинг «Жўраларга жавобим», «Сўқмоқ йўлдан кетардим», «Фонтан ёнида», «Ишқ ва рашк», «Зилол қатралар» каби шеърлари муваффақиятли чиққан. «Жўраларга жавобим» шеърида шоирлик ва журналистлик касби ҳақида тўлқинланиб гапиради:

Икки «ёр»ни суйиб қолганман.
Икковига тушибди ишқим.
Меҳрин қалбга жойлаб олганман,
Билиб сўйланг, келади рашким.
Иккиси ҳам жон каби азиз,
Дўст-қадрдон икки кўз каби.
Яшаб бўпти беқалам, бесўз
Шоир қалби, журналист қалби.

«Суюнчи»да ёш ижодкорнинг «Дўстлик меҳри» туркуми ҳам берилган. Туркум авторнинг қардош Польшада бўлган пайтларида ёзган 14 шеъридан иборат. Шеърларда социалистик ҳаёт қураётган поляк халқининг обод шаҳарлари («Салом, Поронина»), санoати («Дўстлик меҳри йиғирган иплар»), маданияти («Сен куйлаганда») ва сўлим табиати («Висла», «Ёмғирдан сўнг») меҳр ва ҳаяжон билан куйланади. «Дўстлик меҳри» шеърлар циклида ўзбек ва поляк халқлари дўстлиги тараннум этилган.

Тўпламдаги «Олмазорда», «Қайинлар», «Севиб қолдим қайси лолани?», «Ширин хаёли билан» каби шеърларни ҳали етук, мукаммал деб бўлмайди.

Мевазорда соҳибкор қизлар,
Ҳар ниҳолни ардоқлар, кўзлар. (?)

деб бошланадиган «Олмазорда» шеъри бошдан-оёқ ана шундай бўш, қофияланган оддий гаплардан иборат бўлиб қолган. «Севиб қолдим қайси лолани?» шеърида эса янги гап айтолмаган. Бу фикрни «Қайинлар» борасида ҳам айтиш мумкин.

«Суюнчи» тўпламидаги шеърларнинг аксарияти пишиқ ва пухта. Юқорида эслатганимиз ва бадиий талаб нуқтаи назаридан бўшроқ деб қайд этганимиз шеърлар ҳали ижодкорнинг ўсиш ва изланиш даврида эканлигидан далолат бериб турибди. Автор ўз устида яна кўп ишлаши, бадиий ижод «сир»ларини чуқурроқ ўрганиши, юксак дидли шеърхонларимизни мамнун қиладиган асарлар яратиш йўлида сабот ва қатъият билан меҳнат қилиши зарур.

П. РАВШАНОВ.
Қарши Давлат педагогика институти ўзбек адабиёти кафедрасининг ўқитувчиси.

БУНДАН ЎРНАК ОЛИБ БЎЛМАЙДИ

Ажойиб кишиларимиз бор-да. Айниқса ёшларимизнинг одоби, хуш муомаласини кўриб қувонасан, киши. Ўтган куни автобусда кетаётиб, хотин-қизларга, ёши улуғроқ одамларга иззат-ҳурмат кўрсатган ёшларни кўриб қувониб кетдик. Лекин шу автобусдаги бир воқеа ҳаммамизнинг дилимизни сиёҳ қилди.

Автобуснинг жамоатчи контролёрга мўлжалланган жойида кўринишидан соғлом, 13-14 ёшлардаги бир ўсмир керилиб ўтирарди. Унинг ёнида ёши анчага борган аёл туртиниб-суртиниб тик турибди. Табиийки, айрим пассажирлар ўсмирдан катталарга жой бўшатиб беришни илтимос қилишди. Лекин, ўсмир, на катталнинг на кичикнинг гапига қулоқ солди, тўнкадай бўзрайиб ўтираверди. Унга ким ёшлигидан шундай сурбетликни ўргатди экан? Бу одобсизликни кўриб, биз пассажирлар ҳаққоний норозилик билдирдик. Ўсмирга танбеҳ бериб, уни ўрнидан турғазмоқчи бўлган эдик, шу пайт автобус шофери орқасига қайрилиб бақира бошлади:

— Ўрнингдан турма ўғлим! Ишларингиз бўлмасин, автобус меники ўғлимни хоҳлаган жойга ўтқизаман! У ҳозир кассани пойлаб кетяпти.

Пассажирлардан бири киноя билан шоферга сўз қотди:

— Орқадаги касса ёнига бошқа кишингизни ўтиргизиб қўйинг.

Шофер шу сўзларни гапирган аёлни ҳам жеркиб ташлади.

— Истасам бутун оиламни ўтиргизаман, сенларнинг нима ишинг бор? Ҳозир автобусдан тушириб юбораман, пиёда кетасан!...

Яхши топиб, ёмон қопиб гапиради деб шуни айтишади-да. Шоферга одамларга ширин муомала қилиш зарурлигини ётиғи билан тушунтирмоқчи бўлган эдик, у бизга қараб яна ўшқирди:

— Сенлар ким бўлибсан, менга ақл ўргатасан!? Бор йўлларингдан қолма!...

Шунда биз ёнимиздан шахсий гувоҳномаларимизни олиб кўрсатдик. Шоферни тартибга чақирдик. У яна қичқириб, номуносиб сўзлар билан пассажирларни ҳақорат қилишга ўтди. Ғазабланиб, шофердан исми, фамилиясини, иш путёвкасини сўрадик. У исмини айтмай, яна дўқ қила кетди:

— Мени ҳамма танийди. Кимга айтсангиз айтаверинглар, — деб керилди.

Биз шофер билан унинг бошлиқлари ёнига бормоқчи бўлдик. Лекин, шофер яна сурбетларча бош тортди. Садқаи одам дедик-да, «Сквер — Високовольтная» маршрутида у ҳайдайдиган 41-автобуснинг «13-69 ТНА» номерини ёзиб олдик.

Ҳурматли редакция! Ҳар куни эрталаб ишга бораётган йўловчиларнинг дилини сиёҳ қилаётган, қўпол, сурбет ҳайдовчиларга наҳотки, автобус паркининг раҳбарлари оддий одоб нормаларини ўргатиб қўймаса?

П. МЕШКОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси.
А. БОЙКО,
Ўзбекистон ССР халқ артисти.

ВРАЧ маслаҳати

МЕВАЛАРНИ ЮВИБ ЕНГ

Кишининг соғлиғи кўп жиҳатдан унинг шахсий гигиена қоидаларига қандай амал қилишига ҳам боғлиқ. Шу муносабат билан мен яқинда Тошкент кўчаларининг бирида кўрган бир воқеани айтиб бермоқчиман.

Иккита бақувват, соғлом йигит бир-бири билан гаплашиб, узум еяётган экан.

— Йигитлар, узумни ювдиларингми!— сўрадим улардан.

— Ювиш шартми!—деди кулимсираб йигитларнинг бири. — Шундоқ ҳам ўзи тоза-ку!

— Ич терлама ёки дизентерия касаллигига йўлиқиб қолишингиз мумкин-ку!

— Бўлмаган гап, биринчи марта еяётганимиз йўқ!..

Тўғри, баъзи пайтларда мева ва сабзавотларни ювмасдан еса ҳам киши касалланмаслиги мумкин. Лекин ҳамма вақт ҳам шундай бўлавермайди. Шунинг учун, яхшиси, мева ва сабзавотларни доимо тозалаб, кейин истеъмол қилган маъқул. Уларни водопровод сувига ювиб, сўнг қайноқ сув билан яхшилаб чайиш керак. Ариқ ва қудуқ сувларидан бу мақсадда мутлақо фойдаланмаслик зарур. Водопровод бўлмаган жойларда эса ариқ ва қудуқ сувларини албатта қайнатиш лозим.

Қайнатилмаган сув, айниқса ариқ суви юқимли ичак касалликларининг келиб чиқишига сабаб бўлади.

Ёз пайтларида газ сувлари ва фақат қайнатилган сувларни ичиш тавсия этилади. Чунки дизентерия касаллигининг микроблари оддий сувда узоқ вақт сақланибгина қолмай, ҳатто кўпаяди ҳам.

Юқумли касалликларнинг кўпайишида яна пашшалар воситачи ролини ўйнайди. Шунинг учун ҳам пашшага қарши ҳужумни ҳамма жойда ва узлуксиз олиб бориш керак. Шундай қилайликки, уйларда, ҳовлиларда, кўчаларда ва умуман ҳамма жойда пашша зоти қолмасин!

О. ҚОСИМХЎЖАЕВА,
врач.

ТОЗА УЙГА КАСАЛЛИК ЙЎЛАМАЙДИ

Халқимизнинг ажойиб одатлари бор. Кўпчилик эрта туриб ҳовли, эшик тагини супуриб, сув сепиб қўяди. Шундай қилганда ўзингизни ҳам енгил сезасиз, кўчадан, эшик олдидан ўтган кишининг ҳам баҳри очилади. Яқинда шу одатни эслаб маҳаллани айланиб чиқдим. Қарангки, 500 дан ортиқ хонадон истиқомат қиладиган маҳаллада фақат 6-7 хонадон бу одатни тарк этмабди. Уларнинг ҳовлисига кирсангиз салқин, ёқимли ҳаво гуп этиб димоғингизга уради, ҳузур қиласиз. Шундан кейин қолганлар нега бундай қилишмайди, деб ўйланиб қолдим. Сўнг бу фикрни маҳалла комитети йиғилиши муҳокамасига қўйдик. Маҳалла активлари дастёри. имконияти бўла туриб озодаликка, ободончиликка эътибор бермаётган айрим кишиларни тартибга чақириш лозимлигини, халқимизнинг ажойиб анъаналарини йўлга қўйиш зарурлигини, озодалик бўлган жойда бетоблик учрамаслигини уқтирдилар. Улар маҳалланинг ҳурматли кишиларидан Тўлаган акани, Йўлдош ҳамда Ғофиржон оталарни мисолга келтириб, уларнинг ҳовлилари гулзор, боғ эканлигини, кирган кишинииг баҳри-дили очилишини, эшиклари тепасига электр лампочкалари ўрнатилганлигини, кўчаларгача доим супуриб, тозалаб қўйишларини айтдилар. Бошқаларни ҳам улардан ўрнак олишга чақирдилар. Шундан кейин биз маҳалла комитети қошида санитария-гигиена кенгаши туздик. 5 кишидан иборат бу кенгаш аъзолари ҳовлиларда, тупик, проездларда бўлиб ариқларнинг тозалигини, кир ўралари бор-йўқлигини, пашшани йўқотишга қарши нима ишлар қилаётганликларини текшириб чиқишди.

Текширишда шу нарса маълум бўлдики, баъзи оилалар ҳар хил чиқиндиларни уч-тўрт кунлаб ҳовлининг бир чеккасига ташлаб қўйишар, ҳовлиларига қарашмас экан. Натижада пашша кўпайиб ўзларига ҳам, қўни-қўшниларга ҳам зарар етаётган экан. Мана шу фактлар аниқланиб чиқилгач, уни биз умумлаштириб маҳалла меҳнаткашларининг умумий мажлисида муҳокама қилдик. Ҳозир ҳар бир ҳовлида кир ўра бор. Ариқларни ҳар ҳафтада тозалаймиз. Кишилар эшик тагини супуриб, сув сепмасалар бир нарсаларини йўқотгандай бўлиб турадилар. Маҳалламизда чанг, лой, пашша йўқ. Санитария-гигиена кенгаши аъзолари бу ишлар устидан муттасил назорат қилиб турибдилар.

Мен бу ерда шуни айтмоқчиманки, ёлғиз отнинг чанги чиқса ҳам, донги чиқмайди. Маҳалламизга ўхшаган озодагарчиликка, ободончиликка алоҳида аҳамият бераётган пойтахтнинг Октябрь районидаги бошқа қатор маҳаллалар каби барча маҳаллалар, уй-жой бошқармалари, корхона ва муассасалар ҳам бу ишга фаол киришишлари, ўз территорияларини озода тутишга эришишлари лозим. Шунда кишиларимизнинг сиҳат-саломат, бардам бўлишларига, порлоқ истиқбол йўлида чарчамай меҳнат қилишларига муносиб ҳисса қўшган бўламиз. Биз Гуручариқ маҳалла меҳнаткашлари бу соҳадаги ўз ишларимизни яна ҳам кенгайтирамиз ҳамда барча меҳнаткашларни халқимизнинг ажойиб одатини бажонидил бажаришга ундаймиз. Озода уйга, хонадонга касал кирмайди, деб халқимиз жуда тўғри айтган.

Ҳикмат АҲМАДЖОНОВ,
шахсий пенсионер,
Гуручариқ маҳалла комитетининг раиси.
Тошкент.

ХАЛҚАРО АҲВОЛ — Планетамизда

ХАНОЙДА МИТИНГ

ХАНОЙ, 17 август. (ТАСС). Бу ердаги шаҳар театрида Индонезия Республикаси мустақил деб эълон қилинганлигининг 20 йиллиги муносабати билан митинг бўлиб ўтди, деб хабар беради Вьетнам информация агентлиги.

Митингни Вьетнам ватан фронти марказий комитети ва мамлакатнинг бошқа жамоат ташкилотлари уюштирди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ ЯНГИ ҲУЖУМЛАРИ

ЛОНДОН, 17 август. (ТАСС). Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Дук-Ко ва Плейкани бирлаштирувчи йўлга мина қўйиб, ҳукумат қўшинларининг иккита броневиги ва битта юк машинасини портлатиб юбордилар. Бу ҳақда Рейтер агентлигининг Сайгондаги мухбири хабар беради.

Вьетнам Демократик Республикаси. Ханой машинасозлик заводида Совет Иттифоқидаги олий ўқув юртларида ўқиган бир группа вьетнамлик мутахассислар ишламоқдалар. Улар орасида завод технологи Данг Куок Тхо ҳам бор. У Москвадаги Бауман номли олий техника билим юртида муваффақиятли диплом ёқлаган. Данг Куок Тхо ўқишни тугатиб ўз жонажон заводига қайтди, ишлаб чиқаришни аъло даражада билган тажрибали инженер бўлиб етишди.

Суртда: Данг Куок Тхо (ўнгда) ва илғор ишчи Нго Дик Хонг.

В. Соболев фотоси.

(ТАСС фотохроникаси).

ҚАРДОШ СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

Чехословакияда традиция бўлиб қолган Чехословак—Совет дўстлиги ойлигига тайёргарлик авж олдириб юборилди. Ойлик 7 ноябрда — Улуғ Октябрнинг 48 йиллиги кунида бошланиб, 12 декабрда — дўстлик, ўзаро ёрдам ва ҳамкорлик тўғрисида Совет—Чехословакия Шартномаси имзоланганлигининг 22 йиллиги кунида тугайди.

Ойлик вақтида ўтказиладиган асосий тадбирлар орасида коммунистик қурилишда совет халқи эришган муваффақиятлар, социалистик ҳамдўстликнинг ҳамда халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлиги ва жипслиги учун КПСС олиб бораётган кураш тўғрисида ҳар томонлама ҳамкорлиги ҳақида лекциялар, докладлар ўқиш ва суҳбатлар ўтказиш бор.

Республика шаҳарлари ва қишлоқларида ишчилар, деҳқонлар ва ёшларнинг совет жамоатчилиги вакиллари билан жуда кўп учрашувлари бўлиб ўтди.

Прагада ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида Ленинграднинг «Дўстлик» ансамбли, Комитас номли квартет ва бошқа коллективлар концерт берадилар. СССР халқ рассоми Мартирос Сарьян асарларининг виставкасини очишга тайёргарлик кўрилмоқда.

ГДР

Лейпциг ярмаркасидаги павильонлардан бирида очилган виставка «Техника-65» деб аталади. Виставкада Германия Демократик Республикаси саноатининг етакчи соҳаси бўлган металл ишлаш тармоғида ишлаб чиқаришни уюштиришда янги технология усуллари ва новаторлик тўғрисида ҳикоя қилади. Пайвандлашнинг илғор методлари, пластикалардан фойдаланиш ва кўпгина бошқа масалалар мутахассисларнинг диққат-эътиборини ўзига айниқса жалб этмоқда.

ВЕНГРИЯ

Венгрия далаларида ғалла ўрим-йиғими қизғин давом этмоқда. Бараньл ва Чонград областларининг ғаллакорлари ўрим-йиғимни биринчи бўлиб тамомладилар. Мамлакатнинг бошқа областларида ҳам ҳосилни йиғиштириб олиш тугай деб қолди. Об-ҳаво шароити ноқулай келганлигига қарамай, ҳосил мўл бўлди.

РУМИНИЯ

Руминия матбуот кунини нишонлади. Бу кун 1931 йил 15 августда Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитети органи бўлган «Скинтейя» газетаси биринчи сонининг чиққанлиги шарафига байрам қилинмоқда.

«Скинтейя» газетаси ўзининг бош мақоласида, жумладан бундай деб ёзади: «Партия пролетар интернационализм руҳида тарбиялаган бизнинг матбуотимиз партия ва ҳукуматнинг ташқи сиёсатини тўғри акс эттира бориб, социалистик мамлакатлар билан қалин дўстликни ва қардошларча ҳамкорликни ривожлантириш учун, жаҳон социалистик системасини жипслаштириш учун, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлигини мустаҳкамлаш учун изчиллик билан курашиб келмоқда.

БОЛГАРИЯ

Варна курорт шаҳрида 1-Болқон кинофестивали тамом бўлди. Бу кинофестиваль «Кино санъати Болқон ярим оролида дўстлик учун курашмоқда» деган шиор остида ўтди.

Фестиваль вақтида 16 та бадиий ва 27 та қисқа метражли фильм намойиш қилинди.

Кинофестиваль вақтида ташкил қилинган «Кино санъатида инсонпарварлик» темасидаги йиғин айниқса зўр қизиқиш туғдирди. Бу йиғинда халқларни бир-бирларига яқинлаштиришда кинонинг роли тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди.

Бургас шаҳрида халқ қўшиқларининг биринчи балканиадасини тантанали очиш маросими бўлиб ўтди. Балканиадада Албания, Болгария, Греция, Руминия, Туркия ва Югославия вакиллари қатнашмоқда.

Болгария маданият ва санъат комитети ҳузуридаги санъат бошқармасининг бошлиғи балканиадани очиш маросимида сўзлаган нутқида бундай деди: бу йирик маданий воқеа Болқон ярим оролида яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришга ёрдам беради.

(ТАСС).

САНТО-ДОМИНГОДА НАМОЙИШ

ГАВАНА, 17 август. (ТАСС). Доминикана Республикасининг полковник Франсиско Кааманьо бошчилигидаги мувaққат конституцион ҳукуматини қўллаб-қувватлаётган ватанпарвар кучлари кеча мамлакатнинг испан мустамлакачилари зулмидан озод қилинган куннинг юз йиллигини нишонладилар. Конституцион ҳукумат мамлакат тарихидаги ана шу шонли санага бағишлаб бир қанча тадбирларни амалга оширди.

Шаҳарнинг марказий кўчасида ватанпарвар кучларнинг оммавий намойиши бўлди. Намойишчилар Осама қалъасига келдилар. Бу ерда Америка интервенциясига қарши олиб борилган курашда яқинда ҳалок бўлган номаълум солдат жасадини дафн этиш маросими ўтказилди. Шундан кейин ўтказилган қисқа митингда ватанпарварлар конституцияга ва шу конституция асосида ташкил этилган Франсиско Кааманьо мувaққат ҳукуматига содиқ эканликларини яна бир марта таъкидладилар.

Пренса латина агентлиги мухбирининг Санто-Домингодан хабар беришича, мамлакатнинг бошқа бир қанча шаҳарларидаги ватанпарварлар ҳам мустақилликнинг юз йиллигини нишонлаганлар.

ЛОС-АНЖЕЛОСДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК, 17 август. (ТАСС). Лос-Анжелоснинг негрлар яшайдиган районида ўтган ҳафтанинг охирида қонли воқеалар рўй берган эди. Бу райондаги аҳвол ҳали ҳам кескинлигича қолмоқда. Олинган хабарларга қараганда, жами 15 минг кишидан ортиқ полиция ва аскарлар шаҳарнинг шу қисмини қуршаб олиб, бошқа жойлардан тамомила ажратиб қўйганлар. Бунинг натижасида негр аҳолиси озиқ-овқатга жуда ҳам муҳтож бўлиб қолди. Маҳаллий маъмурлар барча мактабларни ва ишчи кучларни ёллайдиган агентликни ёпиб қўйдилар, аҳоли электр энергиясидан ҳам маҳрум этилди, кўп маҳаллаларда водопроводлар бекитилди.

Негр аёллардан бири бундай деди: менинг 8 болам бор. Ўтган шанба кунидан буён уларнинг бирортаси ҳам на сут, на нон кўрди. АП агентлигининг хабар беришича, маҳаллий маъмурлар ишсизлик юзасидан бериладиган нафақаларни тўламай қўйганлар. Ирқий тенглик конгресси маҳаллий бўлимининг раҳбари Жон Смит Лос-Анжелосдаги негрларнинг кўпчилиги оч яшамоқда, деди.

Студентларнинг координация комитети ва негрларнинг бошқа ташкилотлари ана шу район аҳолиси учун озиқ-овқат ва пул тўпламоқдалар.

Калифорния штатининг губернатори Браун матбуот конференциясида комендантлик соати номаълум вақтгача сақлаб қолинади, деди.

Бугун Калифорниянинг бошқа районларида ҳам полиция билан тўқнишлар бўлди: «Дейли Ньюс» газетасининг хабар беришича, Лонг-бичда икки ўртада бўлган отишма натижасида полиция ходимларидан бир киши ўлдирилган. Сан-Бернардино, Сан-Диего, Голливуд ва Пасадена ҳам намойишлар бўлган.

Сан-Диегода ўтказилган норозилик намойиши вақтида 72 киши қамоққа олинди.

Лос-Анжелос судлари қамоққа олинган намойишчилардан 2847 кишининг ишини кўра бошладилар. Уларнинг кўпчилиги «полицияга ҳужум қилиш ва безорилик қилиш»да айбланади. Безорилик тўғрисидаги модда асосан тоқати тоқ бўлган негр аҳолисининг ҳаракатлари сиёсий тус олганлигини яшириш учун қўлланилади.

СПАРТАКИАДА ЯКУНЛАНДИ

Бир ҳафта давом этган республика қишлоқ спортчиларининг VII спартакиадаси тугади. Пойтахт спорт ишқибозлари ўнлаб кескин ва қизиқарли учрашувлар гувоҳи бўлдилар. «Меҳнат» спорт базаси, «Старт» спорт клуби, «Пахтакор» стадиони, Ленин номли комсомол кўли ва Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида «Пахтакор» жамияти Марказий Совети чемпиони деган ном учун 800 га яқин спортчи беллашди.

Спартакиада программасига спортнинг тўққиз тури—енгил атлетика, волейбол, велоспорт, оғир атлетика, классик ва эркин кураш, шахмат, шашка ва миллий кураш мусобақалари киритилган эди. Кўпчилик турларда Тошкент область вакиллари пешқадамлик қилдилар. Эркин курашчилар мусобақасида фарғоналиклар биринчиликни эгаллашди, волейболчи аёллар турнирида эса Сирдарё спортчилари ғолиб келишди. Классик курашчилар мусобақалари жуда кескин ўтди. Спортнинг бу тури бўйича тошкентликларга муносиб рақиб топилмади. Иккинчи ўринни Сирдарё область командаси, учинчи ўринни Сурхондарё область вакиллари эгаллашди. Вазн тартибида Э. Бўриев, Д. Йўлдошев (ҳар иккиси Тошкент областидан), В. Хлопов (Фарғона области), Б. Бобохонов (Самарқанд области), Д. Маркевич (Тошкент области), Ю. Яковлев, А. Изнаиров (ҳар иккиси Сирдарё областидан) ва Э. Аҳмедов (Сурхондарё)лар спартакиада чемпиони бўлдилар.

Кескин спорт курашларидан сўнг умумкоманда ҳисобида Тошкент область спортчилари ғолиб чиқдилар. Бундан тўрт йил муқаддам ўтказилган VI спартакиадада ҳам тошкентлик спортчиларга тенг рақиб топилмаган эди. Пойтахт область командаси 80 очко тўплади. Иккинчи ўринга чиққан андижонликлар 56 очко тўпладилар, холос. Кейинги ўринлар қуйидагича тақсимланди: Фарғона области — 51 очко, Сирдарё области — 48 очко, Бухоро области — 45 очко, Самарқанд области — 44 очко, Сурхондарё области — 42 очко, Қашқадарё области — 25 очко.

Спартакиада ғолиблари келаси йил ўтказиладиган қишлоқ спортчилари спартакиадасида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

Радио

19 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Шу кун қўшиқлари, 9.30 — Фортепьяно пьесалари, 9.45 — Қишлоқларимизнинг янги қиёфаси (тож.), 10.30 — Олтой радиоси эшиттириши, 11.10 — Андижоннинг «қора олтини» келяпти, 11.20 — Д. Соатқуловнинг «Фарғона квартети», 11.45 — Олтой радиоси очерки, 13.40 — Совет эстрада усталари (рус.), 16.15 — Композитор Т. Жалилов, 18.10 — Олтой радиосининг музикали очерки (рус.), 18.30 — Экран куйлари, 19.20 — Татар куйлари, 20.00 — «Мактаблар қўнғироқ олдидан» (рус.), 20.10 — СССР санъат усталари концерти (рус.), 20.45 — «Моддий манфаатдорлик ва колхоз экономикаси» (суҳбат), 21.20 — Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун концерт, 22.00 — Қардош социалистик мамлакатларда, 22.10 — Ўзбек вальслари, 22.40 — А. Муҳиддин «Қимирлаган қир ошар» ҳикояси (рус.), 23.20 — Музикали эшиттириш.

Телевидение

19 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25 — **Тенгдошлар** (мактаб ўқувчилари учун), 18.50 — Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги олдидан. **Кўҳна Марғилоннинг жамоли**, 19.10 — **Истиқбол эгалари** тележурнали («Ёшлик» студияси), 20.00 — **«Правда» колхози юксалишда** (телеочерк), 20.20 — **Концерт**.

20.50 — **Эшиттиришлар программаси**.

Рус тилида: 20.55 — **Телевизион янгиликлар**, 21.15 — **Марш ҳақида** (концерт-очерк), 22.05 — **Реклама ва эълонлар**, 22.10 — **Портфелдаги бахт** (кинокомедия).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Олмаота телестудияси эшиттиришлари**.

Театр

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/VIII да **Тошболта ошиқ**, 20/VIII да **Гули сиёҳ**.

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Тоғ қонуни — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да), СОБИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (1-залда), «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

Туш — «ДРУЖБА» (2-залда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кеч соат 10-10 минутда).

Макс Линдер компанияси — «МОСКВА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ВОСТОК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9 ярimда).

Жаноб 420 (эрталаб соат 11 ярим ва кундуз 4-15 минутда), **Ватан совғаси** (кеч 7-20 минутда) — НАВОИЙ номли.

Мария (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч 8 да), **Нотаниш аёлнинг хати** (кундуз ва кечқурун) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Рапсодия (тоқ соатларда), **Запас ўйинчи** (жуфт соатларда) — «СПУТНИК».

1002-кеча — «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Улуғ Ватан уруши — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Скарамуш — «ИСКРА» (кеч соат 8-40 минутдан).

Валера — «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10 ва 11-45 минутда).

Сирли орол — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9 да бошланади)

Тоғ қонуни — «ФЕСТИВАЛЬ», «ОҚТЕПА».

Тракторчилар — КАФАНОВ номли.

Макс Линдер компанияси — «ХИВА».

Севги ва кўз ёши — «САЛЮТ».

Симлардаги севги — «ВАТАН».

Мария — «1 МАЙ».

Азиз кишим — «УДАРНИК».

Жаноб 420 — (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли.

Вена қизлари — «ПАХТАКОР».

Скарамуш — ПУШКИН номли.

Поезд шарққа боради — СТЕПАН РАЗИН номли.

Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг — «РАКЕТА».

Ева ҳақида (кеч соат 8-45 минутда), **Валера** (кеч 10 да) — ТЕЛЬМАН номли.

ТОШКЕНТ ШАҲАР СОЦИАЛ ТАЪМИНОТ БУЛИМИНИНГ

УҚУВ КОМБИНАТИ

приёмник ва телевизорларни ремонт қилувчи механик, пойафзалчи, тикувчи, асаларичи, бухгалтер, секретар-машинистка ихтисосларига 1965/66 ўқув йили учун

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — 10 ой.

Курсга 45 ёшгача инвалидлар ва уларнинг болалари қабул қилинади.

Дарсларда улгурганлар стипендия билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Бешёғоч кўчаси, 45-уй.

«ЦЕНТРОСОЮЗ» ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТИ ФИЛИАЛИГА

инженерлар ва техниклар: қурувчилар, технологлар, сантехникачилар, сметачилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 1 Май кўчаси, 24-уй.

МАТЕУСНИНГ КОСТЮМИ

Луандино ВИЕЙРА,
Ангола ёзувчиси.

Лукас Матеус шифтга тикилиб ётганча, турма директори билан бўлган нохуш суҳбатни эслади. Эслади-ю, унинг сабабига сира тушуна олмади.

Рейс ҳеч кутилмаганда, яъни соат роппа-роса етти яримда келди. Бу вақтда, одат бўйича маҳбуслар ўз хоналарини ювиб, тозалардилар. Ҳали нонушта ҳам келтиришмаган. Рейс ёқимсиз кулиб, соқчига:

— Артур, менинг олдимга 16-камерадагини ҳайдаб келинг, — деганини Лукас аниқ эшитиб турди.

Матеусни ташвиш босди. Бу — яхшилик аломати эмас. Ҳа, бу «жаноблар» қамчи «бўрон»лари, қийноқлар бошланиши олдидан у билан ҳамиша шундай муомала қилишади... Лукас атрофига аланглаб қаради-ю, Рейсни кўрмади. Асаблари бир оз юмшади.

Турма директори уни муғомбирона илжайиш билан қарши олди. Матеус уч ойдан буён давом этаётган сўроқлар, қийноқлар натижасида бу илжайишнинг маъносига жуда яхши тушуниб олган эди. Директор уни ҳатто ўтиришга таклиф этиб, мулозимат билан ҳол-аҳвол сўради:

— Хўш, Матеус, ишлар қалай?

Матеус қандай жавоб қайтаришни билмай, довдираб қолди. Шу пайтгача у билан жуда қўпол муомалада бўлишар, доим: «қани итвачча», «гапир балчиқтан»... деган иборалар билан сўзлашардилар. Ўзини эмас, ҳатто онаси, хотини, бола-чақаларини ҳам ҳақорат сўзлар билан сўкишарди. Бу гал эса... у хаёлларини йиғиштириб олгач, бугун ейишга нонрезги ҳам беришмаганини айтди.

— Нега? Ким бермади? — деб таажжубланди бошлиқ. — Бу соқчиларни огоҳлантираверииб чарчадим, жағимда-жағ қолмади. Яна эсдан чиқаришган бўлса керак. Хўш, бу масалада мен улар билан алоҳида гаплашаман. Лекин ҳозир... Мен бугун сени нега чақиртирганимни англаган бўлсанг керак? — шундай деди-ю, Рейс сохта табассум қилди. Сўнг:

— Мен директор бўлган турмада гуноҳсиз кишилар турмаслиги керак. Билдингми? Мен бу хатонинг олдини оламан,—деди. Ўрнидан туриб маҳбусга яқинроқ келди:

— Ҳозир сени озодликка чиқариб юборишади. Бундан хабаринг борми? — деб сўзида давом этди. — Аниқланишича, сенда ҳеч қандай айб йўқ экан. Полиция Техтанг[1] даги тартибсизликларнинг ҳақиқий айбдорини топди. Сен энди протоколга қўл қўясан... холос. Шу билан иш тамом — вассалом. Қасам ичиб яна айтаманки, сен озод бўласан...

Рейснинг сўзларидан Матеус гангиб қолди. Унинг миясида турли-туман ўйлар, хаяжонлар туғён уриб, у имзо чексам чекақолай, деган хаёлга ҳам борди. Лекин бирдан ҳушёр тортди: ажаб, нега бошлиқ айбдорнинг номини айтмади? Бу навбатдаги ҳийла-найранглардан бири бўлса керак? Албатта шундай! Матеус тўполоннинг бошлиғи — тўқимачилик фабрикасидаги дўсти — Домингос Андренинг номини айтиб юбормаганига ўзидан-ўзи хурсанд бўлди. Лукас турма бошлиғининг айёрона кўзларига қараб, унда қандайдир бир ҳийла яширинганини, сўзлари самимий эмаслигини дарҳол сезди. Мулозаматлари ҳам сохта, ширин сўзларининг остида заҳар яширинган...

Матеус ўзини гўлликка солди. Ҳеч нарсани тушунмаган, ҳеч нарсадан хабари йўқ кишидек:

— Жаноби бошлиқ, — деди. — Мен уч ойдан буён шу ерда ётганимни яхши биласиз. Ҳар кун сўроқ қиласиз. Нима гуноҳ қилганимни ўзим ҳам билмайман. Кимдир менга туҳмат қилган бўлса керак. Мен у кишининг исмини ҳам, ўзини ҳам билмайман.

Рейснинг кўзларида совуқ ўт йилтиради. Томоғини бўғиб келган ғазабни зўрға ютиб, вазминлик билан:

— Матеусни камерасига олиб боринглар, — деди. Сўнг соқчини елкасидан қучоқлаб, унга баланд овоз билан тушунтирди:

— Артур, бугун Лукас Матеусга икки кунлик нон беринг.

Матеус суюниб, бошлиққа миннатдорчилик билдирди. Чунки у ниҳоятда оч қолган, ҳолдан тойган эди. Қамчилар зарби, қийноқлардан бутун тани зирқираp, оёғини зўрға босиб турарди.

...У камера шифтига тикилиб ётар экан ўша суҳбатни эслади. Деворларга кўз югуртди. Хона бурчагида бир калтакесак ўрмалаб боряпти. Матеус яна бир нарсани эслади: Соқчи эшикни очиб, Лукас ташқарига чиқаётганида Рейс уни тўхтатди:

— Ҳа, эсимдан чиқибди, сен хотинингга костюм келтиришни тайинлаганмидинг?

Матеус турма бошлиғининг кўзига тик қаради. Бутун тани ғазабдан қалтираб, кўзларида ўт чақнади. Жавоб беришга ҳозирланиб, энди лаб жуфтлаётганида Рейс орқасига бурилиб, индамай чиқиб кетди. «Ажаб, бу савол билан нима демоқчи у,— деб ўйларди Матеус. — Костюм?!» Ўйлаб-ўйлаб бу саволнинг маъносига тушунмади. «У мени бирор жарга итаришга ҳозирлик кўряпти. Эҳтиёт бўлиш зарур. Улар Домингосни ушлай олмаганлар. У Конгога кочиб кетган. Фабрикада ажойиб дўстларимиз кўп-ку. Улар унинг бу дўзахга тушишига, азоб-қийноқларга йўлиқишига сира йўл қўймайдилар...»

Ҳа, «костюм» дегани нимаси?! Қанақа костюм? — Ўйлаб-ўйлаб Лукас калавасининг учини йўқотди. Мияси зирқираб оғрий бошлади. Аблах соқчи, ейишга ҳеч нарса келтирмади-я, Рейс уни яна алдагани аниқ. Демак уни навбатдаги «машққа» тайёрлашяпти. Илондек товланувчи қамчи, қўпол этиклар, очлик... Буларни эслаганда Лукаснинг бутун тани қалтирар, ичида нимадир узилгандек бўларди...

Бугун жума. Мария албатта унинг кийимларини олиб келади. Шуни эслаганда Матеуснинг юрагида қувонч учқунлари чақнаб кетди. Уч ой. Кунлар бунча чўзилмаса-я. Ҳа, энди бу азобларнинг тугашига оз вақт қолди. Уйда сени меҳрибон, жасур, меҳнаткаш хотининг, уч боланинг бошини силаб ўстираётган ёстиқдошинг кутяпти.

Матеус уйга қайтиб борадиган кунни кўз олдига келтирди. Болалари югуришиб қувонч билан унга пешвоз чиқишади. Бўйнига осилиб:

— Дада, дада, — дейишади.

Лукас ҳаяжондан кўзларини юмди... Очликдан ичаклари узилаётгандек бўлганини сезди. Унинг қулоғига ташқаридаги кишиларнинг товушлари эшитила бошлади. Маҳбуслар кийимларини алмаштиришяпти... У шу ҳолда ухлаб қолди.

Жума куни. Соқчилар турма эшикларини очиб, хоналарга кириб чиқишар, жаҳл билан бир-бирларига қичқиришар, келтирилган нарсаларни ипигача текшириб кўришарди.

Турма директори эса кекса соқчи ёнида керилиб ўтирар, бўлаётган воқеаларга синчковлик билан назар ташларди.

— Қани Артур, қандай янгилик бор? — сўради у.

— Ҳозирча ҳеч нарса тополмадик. Сабр қилсанг ғўрадан ҳалво пишар, деганлар. Сабр қилинг. Ҳозир нарсаларни ипидан-игнасигача яна бир текшириб чиқаман...

Соқчи Матеус учун келтирилган кийимларни полга қўйди. Эринмасдан ҳар бир кийимнинг астарларини, қавиқларини қўллари билан пайпаслаб кўрди.

— Қани, тезроқ топ! — қичқирди тоқати-тоқ бўлган Рейс.

— Уф, — деди соқчи, — латта-путталардан бошқа ҳеч нарса йўқ-ку, бу ерда. Лекин аминманки, бирор нарса чиқиши аниқ...

Соқчи пайпоқ, кўйлак, шимларни бир бурчакка улоқтирди. Рейснинг эса ортиқ тоқати қолмаган эди. У хатни шу бугун топса-топади, бўлмаса инспектор олдида шарманда бўлади.

Соқчи эса бир неча марта кўриб чиққан нарсаларни энди қуёшга тутиб кўрарди: эҳтимол қалам билан бирор нарса ёзишганмикин? Лекин бу уринишлар ҳам беҳуда кетди. Ғазабдан бармоқлари титраб, тепакал бошини тер томчилари қоплади. Охири пижамани қўлига олиб, хўжайинига ўгирилди:

— Мана шундан топаман. Албатта топаман! — у қўлларини пижама чўнтагига солди. Резина ўтказилган жойларини ушлаб кўрди. Жаҳл билан ёқасини узиб олди. Ғазабига чидаёлмай пижамани тилка-тилка қилиб йиртиб ташлади.

— Бу аҳмоқ бизларни роса лақиллатган бўлса керак! — деди Рейс соқчига яқинроқ келиб.

— Сабр қилинг, сабр қилинг, хўжайин. Мен ҳозир топаман. Топаман...

Лекин хатнинг топилмаслигига соқчининг ўзи ҳам амин эди. Шундай бўлсада директорнинг ғазабини қўзғатмаслик учун кийимларни ҳамон титкиларди. Шу пайт унинг орқасида турган бошлиқ ваҳший бир товуш билан бақирди;

— Бўлди, бўлди, Артур! Сен мени аҳмоқ қилдинг, лақиллатдинг. «Костюм» воқеасини ўзинг ўйлаб чиқаргансан!

Соқчи орқасига ўгирилди. Бошлиқ кичик кўзларини йилтиратиб унга қаҳр билан тикилиб турарди. Кекса соқчини ҳақорат қилиб:

— Артур, сен эшшак экансан! — деди юпқа лаблари пирпираб, — мен аҳмоқ бўлиб сенга умид боғлаб юрибман-а! Қани, тез бор, у итваччани менинг ёнимга ҳайдаб кел-чи...

(Давоми бор)

1 Давоми. Боши газетанинг 18 август сонида.

1. Техтанг — Луандедаги тўқимачилик фабрикаси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64543

№ В. 193. Р. 02267.